

Auinapàpari **Muru na paari tà Ioane** **Bétapoo popai**

Wàilàapà na wii tii bèeni?

Munaa Ioane, pwi *apostolo. (Côo 1 Ioane Bétapoo popai.) Wà tèpa *Roma, âna rà tòpòé naa na karapuu naa gòropô Patmos (na é wâmwünyabweri napô Turquie nabà). Â wà pwi jè *angela kà Pwiduée, âna é patùraé naawê, â é paari tée naa na nyuâa pâ muru na o mwa tèepaa.

É wii wiidà?

Nabibiu kâra *naja 95 ma 96 gée na càù Iésu Kériso. Na pàara bèepwiri, âna wà Domitien, âna é pwi ukai (César) kà tèpa Roma. Â é dau tubaèpà tà tèpa cèikî naa goo Iésu.

É wii tâi?

Tà tèpa cèikî, na province Asia (napô Turquie nabà). Wâru gée goorà, na rà pidumapiê goro é pai tubaèpà tàra. Â càra caa côo pâ é wâjué còwâ Iésu, naa na pai piétò kêe, pwacèwii na é jèe mara ina tàra.

Cina é wii?

É pagòo tèpa cèikî na dau tubaèpà tàra, pâ wà Iésu, âna ée mwa nye piétò awé jii diri tàpé na rà cicaraé, wàilà ma wà *Caatana mwara, pwi caa kàra. Â ê Mwaciri kâjè ma wà Kériso, âna o tâa dàra gòiri awé.

Dà êre ê tii bèeni?

Wà Ioane, âna é wii popai kà Iésu târa 7 wâra pwapwicîri wâ Asia, ba naa patêrerà ma pagòorà (naporomee 2–3).

Gée na càùé, â é wii pâ muru na wâru na o mwa tèepaa, na é côo naa na nyuâa. Ba é côo ê ipaa na maina kà Caatana ma tèpa âboro kêe na rà ipaa dà Iésu ma tèpa âboro kêe.

- Ê èpà, âna o pimaina pâ, â o dau wâru tàpé na rà naa càùrà naa goo wà Pwiduée. Ê ville *Babulona, na ina goo wê pâ ‘Tô ilàri gòronaigé’ (naporomee 17–18), âna ucina goo ville Roma, ma ucina mwara goo diri tèpa âboro gòropuu na maina nùmarà, â na rà cicara Pwiduée ma tubaèpà tà tèpa âboro kêe.
- Wà Caatana, ucina gooé, âna Dàragô (*Dragon*), âna ée mwa dau tubaèpà tà tèpa âboro kà Kériso, ê wâra pwapwicîri kêe (ucina goorà, âna tô ilàri naa naporomee 12). Ê tubaèpà tàra tiagoro na é tètâmwara pàra tàpé. Êco na wà Pwiduée, âna ée mwa wéaari nyuâarà.
- Ru mwa cimadò tupédu âboro na dau èpà, tupédu ênawéna kà Caatana na ina gooru pâ ‘Itémuru’, ma ‘Pwi *péroféta a pwâ’ (naporomee 13), â o panuâ tàru ma ru pwa pâ muru na èpà naani gòropuu na jè ji pàara.
- O mwa tèepaa pâ câmu na ité, â o tubatiâu jè ére gée goo napwéretòotù ma gòropuu, â o wâru pâ aré ma tòina na o mwa tèepaa tà tèpa âboro (naporomee 6–10; 15–16).
- Êco na, gée na càùé, â ée mwa wâjué côwâ Pwi Ukai Iésu, â ée mwa piétò jii Caatana ma tèpa

âboro kêe. Ée mwa tédidiri ‘Babulona’, â ée mwa tâjûru Caatana, ma tüê naa na ânye dàra gòiri (naporomee 19–20).

- O tiâu ê gòropuu ma napwéretòotù béaa, â o tèepaa ê gòropuu ma napwéretòotù na bwaa âmuê, na o coo dàra gòiri. Rà o wâro wê dàra gòiri awé naa na tàbwàti ma ipwàdéé wà diri tèpa âboro kà Pwiduée (naporomee 21–22).

Wâru pâ auniimiri goro pâ namuru na wii naa naporomee 4–19 naa jaa tèpa dotée goro ê *Tii Pwicîri. Ba ina pâ:

- Muru na cau coo na pàara kà Ioane;
- Muru na gére coo, tèepaa na tòotù kêe, ma nabà, ma géé na càùé;
- Muru na càcaa pâji tèepaa.

Munaa cau âjupâra ê pâ auniimiri-bà, ba pâ auinabéaa kà Pwiduée naa na Tii Pwicîri, âna wâru pâ pai pacoo wèe—pacoo naa na tòotù na wii, â jèu pacoo géé na càùé, â mwa pacoo diri naa pwâadàra gòropuu.

Wâru pâ ucina na ité na wâna ê tii bèeni—ucina na rà tâmogòori bwàti ê pai ina wèe wà tèpa cèikî, na pàara biu. Êco na câjè caa dau tâmogòori bwàti nabà. Êco na dau pwéelaa ère ê tii: Wà Iésu na é nye piétò jii ê èpà, tapoo nabà, tiagoro ê pwâadàra ê pàara, â wâdé na jè tâa gooé, wàijè tèpa âboro kêe.

Nimaro 7 naa na tii Auinapàpari

Wà Ioane, âna é popa ê nimaro 7 (na câmu kêe goo ê pwina pwicîri ma tâbawêe), ba na é paari pâ, wà Iésu, âna é Pwi Ukai na tâbawêe. (Còo mwara naa na autapoo goo *Tii kà Ioane*.) Wàéni pâ 7 x 7 muru naa na tii bèeni:

- <α> Jèpa tii târa 7 wâra pwapwicîri (2.1–3.22)
- <β> 7 aupii goro tii (5.1–6.17; 8.1–5)
- <γ> 7 angela ma 7 tutu (8.6–11.18)
- <δ> 7 câmu (11.19–15.4)
- <ε> 7 wâra jawé bétubatòina (15.5–16.21)
- <ζ> 7 popai goo Babulona (18.1–24)
- <η> 7 muru na o coo naa pwâadàra gòropuu (19.11–21.8)

Pai pitàgoo tii Auinapàpari

Bétapoo popai (1.1–8)

Muru na tâa nabà (1.9–3.22)

É wéaari wâra pwapwicîri kêe wà Kériso —Jèpa tii târa 7 wâra pwapwicîri

Muru na o mwa tèepaa (4.1–22.5)

Tàpiri naa napwéretòotù (4.1–11)

Aré ma tòina (5.1–8.5)

Tubatiàu ére géé goo gòropuu ma napwéretòotù (8.6–11.18)

Rà pipaa dà Kériso wà Caatana ma tèpa wakè kêe (11.19–14.20)

Bétubatòina (15.1–16.21)

Tubatiàu tô ilàri gòronaigé Babulona (17.1–19.10)

Pwâadàra gòropuu. É piétò Kériso (19.11–20.15)

Âmu napwéretòotù ma gòropuu (21.1–22.5)

Bénabwé popai (22.6–21)

Bétapoo popai kà Ioane

¹ Wàéni é pwina é paari wà Iésu *Kériso, naa goro é pâ muru na o tàpo tèepaa me. Wà Kériso, âna é tòpi géé goo wà Pwiduée Caa, â é mwa cùru pwi jè angela kêe, ba na é pame é popai tôo, wâgo Ioane,

pwi ênawéna kêe. Â é tûâri tôo pâ, na go inapàpari tà tèpa âboro kà Pwiduée. ² Go *paâjupâra tàwà ni pâ ê pwina go côo âna popai na é ina tôo wà Pwiduée, goo wà Iésu Kériso*. ³ Cidòri nyuâa pwi âboro na é pûra [târa pâ âboro] ê popai bèeni, na me gée jaa Pwiduée. Â cidòri nyuâa mwara tàpé na rà tère ma pâra wiâra! Ba é jèe wâmwünyabwe ê tòotù na ée mwa pacoo diri pwiri [wà Pwiduée].

Ipwabwàcu

⁴ Go wii târa pâ 7 wâra pwapwicîri, na province Asia†: Wâdé na tâa jaawà ê *aupwényunyuâari, ma ê *pimeaari imudi, ma ê pinaanapô:

Aupwényunyuâari na me gée jaa wà Pwina é napwiri, ma nabà, â ée mwa me!

Aupwényunyuâari na me gée goro ê *Nyuâaê Pwicîri, na é tâa béaa kêra autâa kà Pwi Ukai, [na é pwacèwii 7 nyuâa‡, naa na pai tâbawêe kêe]!

⁵ Aupwényunyuâari na me gée goo Iésu Kériso! Wàé na é inapàpari Pwiduée goro âjupâra. Â wàé na é pwi âboro na é mara wâro còwâ gée na aubà. Â wàé kaa Pwi Ukai kà diri tèpa ukai wâni gòropuu!

* **1:2** Goo wà Iésu Kériso—é, Popai kà Iésu Kériso. **1:3**

Auinapàpari 22.7,10 **1:4** Exode 3.14–15; Auinapàpari 3.1, 4.5

† **1:4** Asia—Wâ napô Turquie nabà. ‡ **1:4** Nyuâaê Pwicîri...na é pwacèwii 7 nyuâa—Grec: Tèpa 7 nyuâa. Nimaro 7 âna ucina goo pai tâbawêe kà Pwiduée, wiâra auniimiri kà tèpa Juif. **1:5** Psaume 89.28; Kolosé 1.18

Â wàè pwina é dau mearijè, â é tipijè jii ê pâ èpà kâjè, goro domii kêe [na joro na ia é bà ba kâjè]. ⁶ Â é pwa ma jè tèpa naîri Mwachiri kêe, ma jè coo ara Pwidueé§, caa kêe, ba na jè piênawéna kêe. Wâdé na tâa jaaé é pai maina ma muugère, ma pàtamee, dâra gòiri awé! Amen! Wâdé na wàra!

⁷ Guwà tàmaari! Ba ée jèe tàpo me, na pâ nee. Â rà o cau còoè diri tèpa âboro—wà mwara tàpé na ia rà tòtéé goro da. Â rà o mwa i ma pijinüü diri pâ Ba wâni gòropuu. Amen! Wâdé na wàra!

⁸ É ina wà Pwi Ukai Pwidueé, pâ: «Wâgo *Alpha* ma *Oméga*, pwi autapoo goo ma pwi pwâadèrè*. Wâgo na go napwiri, ma nabà, â go o mwa me. Wâgo Pwina dau pwa Pàtàmoo naa gòro diri pâ muru.»

É còo Iésu Kériso naa na muugère kêe

⁹ Wâgo Ioane, pwi a cèikí béewà, na jè cau pwa-maagé còo, ba wàrapwiri goo pai pâra wiâ Iésu kâjè. Êco na jè cimwü ma pidàpwicâarijè, ma jè cau tapacîri é Mwachiri kêe.

[Na pwi pâara na ia é patùrao wà Pwi Ukai, âna] go tâa na karapuu naa gòropô Patmos, géé goro é pai picémara kôo é popai kà Pwidueé, ma pai paâjupâra kôo Iésu. ¹⁰ Â, na jè tòotù pwapwicîri, tòotù kà Pwi Ukai, [â go gére pwapwicîri]. Â é

1:6 1 Pétéru 2.9; Auinapàpari 5.10, 20.6   § **1:6** Jè coo ara Pwidueé—Grec: Jè tèpa pwa ârapwaailò.   **1:7** Daniel 7.13; Zakarie 12.10; Mataio 24.30; Ioane 19.34–37; 1 Tésalonika 4.17   **1:8**

Auinapàpari 21.6, 22.13   * **1:8** Wâgo...pwi autapoo goo ma pwi pwâadèrè—É tòpò diri pâ muru wà Pwidueé, â diri pâ muru, âna kêe. Alpha—Bétapoo aupwa âmu tii naa na alphabet na grec; Oméga—Bénabwé wèe.

popao ê Nyuââê Pwicîri. Â go tère na càuo ê jè pwâratùra na dau maina, pwacèwii airi tutu.

¹¹ Â é ina tôo pâ: «Gà wii naa na tii ê pâ muru na gà côo. Â gà panuâ pâ, târa pâ 7 wâra pwapwicîri, wâna pâ ville bèeni—wâ Éféso, ma Smyrne, ma Pergame, ma Thyatire, ma Sardes, ma Philadelphie ma Laodicée.»

¹² Â go tabiio, ba na go côo pâ wàilàapà na patùrao. Â go côo 7 wâra ânye mwani mii. ¹³ Â wânabibiu kàra, âna é coo wê wà *Pwina naîri âboro†. Âna é coona ê ârabwée gòri. Â ê pûukake‡ na pii nawââê goo, âna mwani mii. ¹⁴ Â ê wàrapûruê, âna pwaa, pwacèwii ê nee na dau pwaa§. Â ê du âraporomee, âna pwacèwii ê doromara ânye. ¹⁵ Â ê du âê, âna pwacèwii paò mii, na tòo goro ânye, ma dau pwâra. Â pwâratùra kêe âna dau maina pwacèwii airi pwiritée* na dau maina. ¹⁶ Â é cipa goro îê ètò, ê 7 îricò. Â géé pwêe, âna còbé ê tàuwa, na pipwêe bèepi. Â ê naporomee âna é pwâra pwacèwii i tòotù naa po gopaé bwàti.

¹⁷ Â go cigòboo, â go tùu jùruo araé, â câgo caa gù, goo pai wâgotôo.

1:13 Daniel 7.13, 10.5 † **1:13** Pwina naîri âboro—é, Pwina é pwacèwii ê âboro. ‡ **1:13** Pûukake—Karapuu opii nawâajè, târa paa. **1:14** Ézékiel 43.2; Daniel 7.9, 10.6; Auinapàpari 2.18, 14.2, 19.12 § **1:14** Dau pwaa—Napéaati naa na grec pâ: Pwacèwii ê wàramutô na pwaa, â pwacèwii ê neige. * **1:15** Pwacèwii airi pwiritée—é, Pwacèwii pâ wià na dau maina. **1:16** Hébéru 4.12; Auinapàpari 2.12, 19.15 **1:17** Ésaïe 44.6, 48.12; Auinapàpari 2.8, 22.13

Êco na é tòpò îê étò naa gò-o, â é ina tôo pâ: «Gà cibwaa nama wâgotâgà! Ba wâgo-ni, wâgo na go autapoo goo ma pwâadèrèè. ¹⁸ Â wâgo, âna wâgo Pwina é wâro†. Ia go jèè bà, êco na êni, âna go jèè *wâro dâra gòiri awé, â pwa pàtâmoo naa goro é pwâra bà. Ba go tà pa é kii, târa é ‘Napô kà tèpa bà’. ¹⁹ Â gà wii naa na tii ê pwina gà côo—ê pâ muru nabà, bau é pâ muru na o mwa tà tèpeaa.

²⁰ «Wàéni ê pai ina wèè na tàbinyiri, goro i pâ 7 wâra ânye mwani mii, ma i pâ 7 îricò, na ia gà côo naa na îô étò: Ba i pâ 7 wâra ânye, âna tèpa 7 wâra pwapwicîri. Â i pâ 7 îricò, âna tèpa 7 angela‡ kâra.»

tii târa 7 wâra pwapwicîri <α>

2

(Naporomee 2–3)

1 <α> Tà tàpé Éféso

¹ [É ina tôo* wà *Pwina naîri âboro, pâ]: «Gà wii pâ, tà pwi *angela† kâra é wâra pwapwicîri wâ Éféso pâ:

«Wàéni ê popai kôo, wâgo na go cipa na nararaîô étò i 7 îricò; â go pâra nabibiù kâra 7 wâra ânye mwani mii, [ma wéaarirà]. Â go ina tàwà pâ:

---

† **1:18** Pwina é wâro—é, Pwina é naa wâro. ‡ **1:20** Tèpa 7 angela kâra—Pwiri tèpa angela, é, pwiri tèpa âboro. (Angela naa na grec, âna pai ina wèè pâ: Pwi apame é popai.) **2:1** Auinapàpari 1.16
* **2:1** Tôo—Wà Ioane na é wii tii. † **2:1** Pwi angela—é, Pwi apitûâ. Ipaiwà naa na nee tii 8,12,18. (Còo note goo Auinapàpari 1.20.)

² Go jèe tâmogòori ê wâro kàwà†, ma êdiri pâ wakè kàwà, ma ê pai pidàpwicâariwà. Â go jèe tâmogòori pâ guwà cicara tàpé na nûmarà na rà pwa na èpà. Ba guwà jèe côoina tèpa pwâ, na rà pi-ina goorà pâ, rà tèpa *apostolo, [na go cùrurà pâ]. ³ Â guwà pwamaagé côo, ba wàrapwiri gooò. Êco na câguwà caa panuâ ê cèikî kàwà naa gooò§.

⁴ «Â caapwi co, pwa ê càragà na èpà, â go patùrawà ba gòo. Guwà jèe tubatiâu pwâranümawà gooò*, na tâa goowà béaa. ⁵ Wâdé na guwà niimiri wâna na ia guwà tâu naawê. Â guwà pinünüma ma guwà biiwà, â guwà wârori còwâ ê càrawà béaa, [na ia wâdé tà Pwidueé]! Ba go péa tèepaa mariwà, ma popa jiiwà i wâra ânye kàwà.

⁶ «Êco na wàèni ê càrawà na wâdé. Ba guwà èpàri, pwacèwiio ê pâ wakè kà tèpa Nicolaïtes†.

⁷ «Wà pwina pwa pwâranyüruê, âna wâdé na é tère, ê pwina é ina ê Nyuâaê Pwicîri târa pâ wâra pwapwicîri!

«Â wà pwi âboro na é piétò [jii ê èpà] âna go o mwa naa tàrù tée, ma é uti ê pwâra upwâra

---

2:2 1 Ioane 4.1 † **2:2** Wâro kàwà—Grec: Wâro'gà. Ê tii, âna wii tà pwi apiwéaari ê wâra pwapwicîri, ba kâra diri tèpa wâra pwapwicîri na é wéaarirà. § **2:3** 2e phrase—Grec: Càcaa oratàwà. * **2:4** Pwâranümawà gooò—é, Pwâranümawà goo tèpa cèikî béewà. **2:5**

Auinapàpari 3.3 † **2:6** Tèpa Nicolaïtes—Tèpa pwa pupûra na tèpa pwâ na rà pacâmuri tèpa cèikî naa goo Kériso goro pâ popai na pwâ. Munaa rà ina pâ, tâa târa ê autâmogòorimuru na tàbinyiri, â rà niimiri pâ ê nyuâajè co na âjimuru, â càcaa naiijè, êkaa na wâdé na jè wâro imudî goro naiijè. Pwiri rà pâra wiâra pwi âboro na nee Nicolaüs.

2:7 Genèse 2.9; Auinapàpari 22.2,19

târa wâro, na wâna aupwanapô kà Pwiduée naa *napwéretòotù.

Nabwé!»

2 <α> Tà tàpé Smyrne

⁸ [Wà Pwina naîri âboro, âna é ina tôo mwara, pâ]:
«Gà wii pâ, tà pwi angela kâra é wâra pwapwicîri wâ Smyrne pâ:

«Wàéni é popai kôo, wâgo na go autapoo goo ma é pwâadèrèè, na ia go bà, â go jèè wâro còwâ. Â go ina tàwà pâ:

⁹ «Go jèè tâmogòori é pai tâa na aré kàwà, ma pai ticè kàwà. Â po dau wâru pâ aupwényunyuâari kà Pwiduée naa gòwà! Â go jèè tâmogòori é pâ picocoo kà tàpé na rà ina pâ rà tèpa *Juif—[tèpa âboro kà Pwiduée]—âna càra caa tàpé géewê. Ba rà tèpa âboro kà *Caatana.

¹⁰ «Â go ina tàwà pâ: O mwa pwa cè ji pàara† cèna guwà o tâa na aré ma tòina na. Ba wà Caatana, âna ée mwa nama tòpò cè pàra tàpé géè goowà, naa na karapuu, ba na pai tacaiwà diri. Êco na guwà cibwaa nama wâgotàwà. Â guwà cimwü naa na é cèikî kàwà, ipaiwà na pâra nau pòtàmwarawà. Â go o mwa naa pumara wakè kàwà—é bwe korona, târa wâro§.

2:9 2 Korénito 11.14–15; Auinapàpari 3.9   **2:10** 2 Timotéo 4.8; Jacques 1.12   † **2:10** Cè ji pàara—Grec: 10 tòotù.   § **2:10** Go o mwa naa pumara wakè kàwà—é bwe korona, târa wâro—Munaa pai ina wèè pâ: Go o mwa naa tàwà é âji wâro, é, pwiri Go o mwa naa tàwà é câmawà na guwà wârori é wâro.

11 «Wà pwina pwa pwâranyüruê, âna wâdé na é tère ê pwina é ina é Nyuâaê Pwicîri târa pâ wâra pwapwicîri!

«Wà pwi âboro na é piétò [jii ê èpà] âna o câé caa tatée ê béârailu kêra pwâra bà. [Ba ée mwa wâro jaa Pwiduee dâra gòiri.]

Nabwé!»

3 <α> *Tà tàpé Pergame*

12 [Wà Pwina naîri âboro, âna é ina mwara tôo, pâ]: «Gà wii pâ, tà pwi angela kêra wâra pwapwicîri wâ Pergame pâ:

«Wàéni é popai kôo, wâgo na pwa i tàuwa kôo, na pipwêe bèepi. Â go ina tàwà pâ:

13 «Go tâmogòori pâ wâna na guwà tâa wê, âna é pitûâ naawê wâ Caatana. Êco na guwà nye cipa ba mwü ê neeô. Â go jèe tâmogòori pâ rà popa jiiwà Antipas, wà pwina é *tàrù na é *paâjupâraô. Â rà pôtâmwereê, naa na ville kàwà, na é tâa wê wâ Caatana. Êco na câguwà caa pitütôowâri ê pai cèikî naa goodè.

14 «Â caapwi co, pwa ê càragà na èpà, â go patùrawà ba gòo. Ba rà wâjaawà wà tèpa âboro na rà pwaduwà kà Balaam. Ba é [pwi *péroféta biu, pwi a pwâ, na ia é] pitu tà ukai Balak, ba na é pa-imwüru ê Ba *Isaraéla. Ba é nama rà uti ê pâ *ârapwaailò na naa târa ê pâ ânuuru duée imudi. Â é nama rà pwa wârogòronaigé* wà pàra tàpé.

2:11 Auinapàpari 20.14, 21.8   **2:14** Nombres 22–24, 25.1–2, 31.16; 2 Pétèru 2.15   * **2:14** Wârogòronaigé—Prostitution.

15 «Â wàrapwiri jaawà nabà, ba pwa cè ârapàarawà, na rà pâra wiâra ê ârapupûra kà tèpa Nicolaïtes. 16 Â go ina tàwà pâ, guwà pinünüma ma guwà biiwà! Ba go péa tèepaa mariwà, [pame wârimuru kàwà]. Â go o pipaa ma wailà, goro ê tauwa na me géé pwâô†.

17 «Wà pwina pwa pwâranyüruê, âna wâdé na é tère ê pwina é ina é Nyuâaé Pwicîri târa pâ wâra pwapwicîri!

«Wà pwi âboro na é piétò [jii ê èpà] âna go mwa naa tée ê utimuru géé napwéretòotù—ê *manne* na ia pacârûri‡. Â go mwa naa tée atü pwaa, na wii naa goo, ê nee na bwaa âmuê. Ê nee bèepwiri, âna o câé caa tâmogòori cè jè âboro, éco pwi âboro na é tòpi.

Nabwé!»

4 <α> Tà tàpé Thyatire

18 [Wà Pwina naîri âboro, âna é ina mwara tôo, pâ]: «Gà wii pâ, tà pwi angela kâra ê wâra pwapwicîri wâ Thyatire pâ:

«Wàéni ê popai kôo, wâgo *Pwina naî Pwiduée, wâgo na du âraporomeeô, âna pwacèwii ê doromara

---

2:16 Auinapàpari 3.11 † **2:16** Ê tauwa na me géé pwâô—Ucina goro é Popai kà Pwi Ukai na âjupâra. Wà Iésu, âna ée mwa popa popai kée, ba na é pitèi tèpa pwâ na rà ébii é popai kée. **2:17** Exode 16.4,14–15,33–34; Ésaïe 62.2; Ioane 6.48–50 ‡ **2:17** Manne na ia pacârûri—Wà Pwiduée, âna é pa-ija tèpa Isaraéla na rà tâa namaré, goro é manne. (Còo 2^enote goo Hébéru 9.4.) Rà niimiri wà para tèpa Juif pâ, wà péroféta Iéremia, âna é pacârûri é jè dàra manne, tapacîri é tòotù na o mwa pacoó é pwâra ukai kà pwi Mesia. **2:18** Auinapàpari 1.14–15

ânye. Â du âô, âna pwacèwii paò mii, na tòo goro ânye, ma dau pwâra. Â go ina tàwà pâ:

¹⁹ «Go jèe tâmogòori ê wâro kàwà, ma ê pâ wakè kàwà. Ba guwà cèikî naa goodò, â guwà meaari tèpa âboro, ma pitu tàra. Â guwà pidàpwicâariwà. Â go tâmogòori pâ guwà dau pwa pâ wakè na wâru, jii béaa.

²⁰ «Â caapwi co, pwa ê càragà na èpà, â go patùrawà ba gòo. Ba [dau èpà tôo, na] câguwà caa pacoo tô ilàri Jézabel§. Wà tôobà, âna é ina pâ é tô péroféta, na é pame ê popai kôo. Êco na é pwâ, â é pa-imwüru tèpa âboro kôo, ba na rà pwa na èpà. Ba é nama rà uti ê pâ ârapwaailò, na naa târa ê pâ ânuuru duée imudi. Â é nama rà pwa ê wârogòronaigé wà pàra tàpé.

²¹ «Wà tôobà, âna é pwacèwii tô ilàri gòronaigé*. Â go dau naa tée pàara târa ma é pinünüma ma é biié. Êco na tàutêe na é pitòotéri ê wâro kêe. Ba nùmee [na é tâa gòro aupuu kêe, ba] na é tà pwa pâ tûâ kêe na miiri.

²² «Â wâdé, ba ée mwa tâa gòro aupuu kêe, êco na go o jèe tàpo tugée naa gooé, â ée mwa pwa-maagé còo naawê. Â ipaiwà naa goo wà tàpé na rà pwaduwà kêe, wiàna càra caa pinünüma ma rà biirà, jii ê pâ tûâ na èpà bèepwiri.

²³ «Ûu, go o mwa nama rà bà, diri tàpé na rà

2:20 1 Rois 16.31; 2 Rois 9.22 § **2:20** Jézabel—Munaa ucina goo wà Jézabel, naa na Aamwari Béaa, na ia é pame ê pwapwicîri tà Baal. (Còo 1 Rois 16.31–33.) * **2:21** É pwacèwii tô ilàri gòronaigé—Ucina goro ê wâro, na càcaa papwicîri Pwiduée. **2:23** Psaume 7.10; Jérémie 17.10; Auinapàpari 20.12–13

pâra wiâê†. Â diri tèpa wâra pwapwicîri, âna rà o mwa cau tâmogòori pâ, wâgo Pwîna é tâmogòori diri pâ auniimiri ma câbawâdé, na tàbinyiri wâna pwâranüma tèpa âboro. [Guwà ipwacôoco!] Ba go mwa jèpa naa tàwà, wiâra jèpa wakè kàwà.

²⁴ «Napwa naa goo wà tàpé na rà pâra wiâ Jézabel, âna rà ina pâ rà mudàra cè ‘ârapupûra na wâgòro’. Âna rà pwâ, ba rà mudà co wà Caatana‡. Êco na wà pâra tàpé gée goowà gée pwiri Thyatire, âna câguwà caa wàrapwiri. Â [pwa é popai kôo ba kàwà, â] càcaa jè nakake na dau tòina. ²⁵ Go tûâri tàwà co pâ, guwà tâjùru ba mwü é pâ muru na guwà tà pa§, tèepaa naa goro pai wâjué còwâ kôo.

²⁶⁻²⁷ «Wà tàpé na rà piétò—wà tàpé na rà tà pitêre dòo, tia pwâadèrèè—âna go o mwa naa tàra é tàrù, na é naa tôo wà Caa kôo. Ba rà mwa pitûa naa goo diri pâ Ba gòropuu. Â rà pòogairà goro tâjò paò, pwacèwii wâra jawé puu pècidaa. ²⁸ Â go naa tàra mwara é îricò kaatàdaa, na é pame i tòotù, [ba na câmu kâra pai piétò kàra].

²⁹ «Wà pwîna pwa pwâraryüruê, âna wâdé na é tère é pwîna é ina é Nyuâaê Pwicîri târa pâ wâra pwapwicîri!

Nabwé!»

---

† **2:23** Diri tàpé na rà pâra wiâê—Grec: Pâ naîê. ‡ **2:24** 1re & 2e phrases—Grec: Rà ina pâ, rà tâmogòori é pwîna wâgòro naa jaa Caatana. **2:25** Auinapàpari 3.11 § **2:25** Guwà tâjùru ba mwü, é pâ muru na guwà tàpa—Ê cèikí kàra, bau é pâ muru na wâdé na rà pwa. **2:26-27** Psaume 2.8-9 **2:26-27** Psaume 2.9 **2:28** Auinapàpari 22.16

3

5 <α> *Tà tàpé Sardes*

¹ [Wà *Pwina naîri âboro, âna é ina tôo mwara, pâ]: «Gà wii pâ, tà pwi *angela* kêra é wâra pwapwicîri wâ Sardes, pâ:

«Wâéni é popai kôo, wâgo na dipitirio [ê pàtàmara é Nyuââ Pwicîri, na é pwacèwii] 7 nyuâa [naa na pai tâbawêe kêe]; â kôo mwara, tèpa 7 íricò. Â go ina tàwà pâ:

«Go jèe tâmogòori é wâro kàwà, ma é pâ wakè kàwà. Go tère popai goowà, ba guwà paari pâ guwà tàcî ma wâro, êco na guwà jèe tàgére bà. ² Â go còo pâ é tûa kàwà, âna càcaa wâdé tà Pwiduée Caa kôo. Êkaa na go ina tàwà pâ: Guwà cimadò! Â guwà pagòo é ji dàramuru na wâdé na bwaa tà tâa jaawà. Ba guwà o péa tà bà bamwara.

³ «Guwà pinünüma ma guwà biiwà! Â guwà tà nünümari é popai na guwà jèe tère ma tòpi. Â guwà pitère dèe! Ba go o péa papòwà, pwacèwii pwi a mura. Ba câguwà caa tâmogòori cè ineretòotù, cèna go tèepaa dariwà† na.

⁴ «Â caapwi co, na pwa pàara géee goowà, wâ Sardes, na càra caa tubatòri é ârabwée kàra, ba wâdé tôo, é wâro kàra. Â go o mwa naa tàra é

3:1 Auinapàpari 1.4,16 * **3:1** Pwi angela—é, Pwi apitûâ. Ipaiwà naa na nee tii 7 ma 14. (Còo note goo Auinapàpari 1.20.) **3:3** Mataio 24.43–44; 1 Tésalonika 5.2; Auinapàpari 2.5, 16.15 † **3:3** Ineretòotù, cèna go tèepaa dariwà na—Pai tèepaa kà Kériso naa jaarà, ba na é pitèrà, â càcaa pai wâjué còwâ kêe, na bènabwé tòotù. **3:4** Jude 1.23

ârabwée pwaa na jajau. Â bà mwa picaapâra [naa na pai piétò kâbà†, na ara diri tèpa âboro].

⁵ «Ba wà diri tàpé na rà piétò [jii ê èpà] âna rà o coona cè ârabwée na pwaa cèna wàrapwiri. Â o câgo caa câtura ê neerà géé na ê Tii goro wâro§. Â go mwa inapàpari, na ara Caa kôo ma pâ angela kêe, pâ, rà tèpa âboro kôo.

⁶ «Wà pwina pwa pwâranyüruê, âna wâdé na é tère ê pwina é ina é Nyuâaê Pwicîri târa pâ wâra pwapwicîri!

Nabwé!»

6 <α> *Tà tàpé Philadelphie*

⁷ [Wà Pwina naîri âboro, âna é ina tôo mwara, pâ]: «Gà wii pâ, tà pwi angela kâra ê wâra pwapwicîri wâ Philadelphie pâ:

«Wâéni ê popai kôo, wâgo na go pwicîri ma âjupâra. Wâgo na go tà pa ê kii, târa pwâra ukai kà *Davita. Ê pwina go tàpiri*, âna o ticè na pâriê ma é târi; â ê pwina go târi, âna o ticè, na pâriê ma é tàpiri. Â go ina tàwà pâ:

⁸ «Go jèe tâmogòori ê wâro kàwà, ma ê pâ wakè kàwà. Po dau ticè nii ma pàtamawà, êco na guwà tà pitère dâra ê popai kôo. Â câguwà caa

† **3:4** Naa na pai piétò kâbà—Ê ârabwée pwaa, âna ucina goro ê pai piétò. Còo nee tii 5. **3:5** Exode 32.32–33; Mataio 10.32; Luka 10.2,

12.8 § **3:5** Tii goro wâro—Munaa tii kà Pwiduée, na é wii naa na, diri pâ nee tàpé na é naa târa ê âji wâro. (Còo Filipi 4.3.) Pwiri tii na wii naa na ê pâ pumara wakè kà tàpé na dau gòo ê cèikî kâra. **3:7**

Ésaïe 22.22 * **3:7** Ê pwina go tàpiri... Pai ina wèe pâ, é pitûâ naa goo diri pâ muru wà Kériso, â é nye pacoò ê câbawâdé kêe. Nye ticè na pâri ma é cicaraé. **3:8** 1 Korénito 16.9

pitütôowâri ê neeô. Guwà côo, go jèe tòpò na arawà ê goropwârawâ na jèe tàpiri. Â nye ticé âboro cèna é tâmogòori târi.

⁹ «Pwa pàra tàpé jaawà, na rà ina pâ rà tèpa *Juif [ma tèpa âji âboro kà Pwiduée]. Êco na càra caa tàpé géewê, ba rà tèpa âboro kà *Caatana. Â wà tàpéba, âna go o mwa nama rà cigòboo na arawà. Â rà o nye tâmogòori pâ dau wânümoo goowà.

¹⁰ «Ba guwà nye pitère dâra ê popai kôo, ba na guwà cimwü ma pidàpwicâriwà. Â géé goo pwiri, â go o mwa wéaariwà, na tòotù kâra aré ma tòina. Na tòotù bèepwiri, âna o tacai diri pâ âboro gòropuu.

¹¹ «Êco na guwà tà tàcî! [Ba go péa papòwà.] Â guwà tâjùru ba mwü ê pâ wâdé [na wâna pwâranümawà]. Ba o péa tà upa jiiwà ê câmawà.

¹² «Wà pwi âboro na é piétò [jii ê èpà] âna go o mwa nama é pwi âra wâ, târa wâra pwapwicîri kà Pwiduée Caa kôo. Â o câé caa còobé còwâ. Â go o mwa wii naa gooé, ê nee Pwiduée Caa kôo, ba é pwi âboro naa napô kà Pwiduée—âna *Iéruçaléma na bwaa âmuê, na ée mwa paboome wà Pwiduée, géé napwéretòotù. Â go o mwa wii mwara naa gooé, ê neeô na bwaa âmuê.

¹³ «Wà pwina pwa pwâraryüruê, âna wâdé na é tère ê pwina é ina é Nyuâaê Pwicîri târa pâ wâra pwapwicîri!

Nabwé!»

7 <α> Tà tàpé Laodicée

3:9 Ésaïe 45.14, 49.23, 60.14; Auinapàpari 2.9   **3:10** Luka 21.19; 2 Timotéo 2.12   **3:12** Ésaïe 62.2, 65.15; Auinapàpari 14.1, 21.2

14 [Wà Pwina naîri âboro, âna é ina mwara tôo, pâ]: «Gà wii pâ, tà pwi angela kâra é wâra pwapwicîri wâ Laodicée pâ:

«Wâéni é popai kôo, wâgo na ina gooò pâ ‘Amen ma Wâdé na wâra’. Wâgo kaa na go inapàpari wâ Pwiduee goro âjupâra. Â wâgo pwi pàara ma pwi naigé mara diri é pâ muru na é tòpò wâ Pwiduee. Â go ina tàwà pâ:

15-16 «Go jèe tâmogòori é wâro kàwà, ma é pâ wakè kàwà. [Câguwà caa piênawéna kôo goro diri pwâranümawà.] Wâdé na guwà moo, é wâdé na guwà tòoka. Êco na guwà tâa nabibiu. Guwà ipwacôoco, ba go péa gariwà!

17 «Guwà pi-ina kàwà pâ, dau wâru neemuruwà, ma mwani kàwà, â nye ticè cè jè muru cèna tiâu jiiwà.

«Êco na ticè tàwà, ba câguwà caa côoinari pâ po dau pwaée kàwà! Ba po dau ticè âji neemuruwà, â guwà bwi, ma cicàpé!

18 «Â go ina tàwà pâ: Wâdé na guwà wâri jiio mwani mii, na cîri naa goro ânye, na dau pwâra ma maina wâri wèe. Â o pwa neemuruwà, na ara Pwiduee. Â guwà wâri é pâ ârabwée na dau pwa, ma guwà o coona. Ba na wârapwiri, â o câguwà mwa caa kamu, goro pai cicàpé kàwà. Â guwà wâri jiio, cè wâi târa âraporomeewà, ba na guwà o niâ bwàti.

19 «Go pa-icôo ma tòimiri tèpa âboro na dau wânümoo goorà. Â géé goo pwiri, â guwà tàcî, â

3:15-16 Roma 12.11   **3:17** Luka 12.21; 1 Korénito 4.8   **3:18** Ésaie 55.1; Auinapàpari 4.4   **3:19** 1 Korénito 11.32; Hébéru 12.6; Auinapàpari 2.5

guwà pinünüma ma guwà biiwà. Â guwà tòotéri ê wâro kàwà!

²⁰ «Guwà còo, go coo goropwârawâ, â go cùu. Â wiàna é tère ê pwâratùra kôo cè jè âboro, ma tàpiri tòo, â go too darié, ma bu pi-ija naima.

²¹ «Wà pwi âboro na é piétò [jii ê èpà] âna go o mwa nama é tâaboo pwacèwii, naa goro jènere ê autâa kôo. Ba go jèe piétò, â go jèe tâaboo naa goro jènere ê autâa kà Caa kôo. ²² Wà pwina pwa pwâranyüruê, âna wâdé na é tère ê pwina é ina é Nyuâaê Pwicîri târa pâ wâra pwapwicîri!

Nabwé!»

4

Rà pwamaina Pwiduée naa napwéretòotù

¹ Géé na càùru ê pâ muru bèepwiri, â go còo naa na nyuâa, [wâgo Ioane] ê goropwârawâ napwéretòotù, na tàpirié. Â go tère mwara i pwâratùra, na é pwacèwii ê airi tutu. Â é ina tòo pâ: «Gà toome naani, ba na go paari tâgà ê pâ muru na o tàpo tèepaa.»

² Â é popao ê Nyuâaê Pwicîri, â go còo ê autâa, nidò *napwéretòotù, na é gére tâa gò wà Pwi Ukai.

³ Â é po dau jajau na pai muugère kêe, â é pwâra pwacèwii jè atü na bwùucùru ma mii*, na dau maina wâri wèe. Â é tâbèepi autâa ê ubà, na é pwâra pwacèwii ê atü émeraude.

Tèpa 24 âboro pwanümarà

3:20 Ioane 14.23

4:1 Auinapàpari 1.1,10

4:2 Ésaïe 6.1

4:3 Ézékiel 1.28

*

4:3 Atü na bwùucùru ma mii—Atü ‘jaspe’ ma ‘sardoine’.

⁴ Wâbèepi autâa kà Pwi Ukai, âna go còo pàra autâa na po 24. Â rà tâa gò tèpa âboro pwanümarà na rà po 24. Â rà coona pâ ârabwée na pwa, â rà bweri ê bwe korona mwani mii. ⁵ Â [go còo] pâ âra kâra tikakara, na pâra géé goo i autâa kà Pwi Ukai, â [go tère] ê pwâra kûu kêe. Â wâbéaa kâra autâa kêe, âna rà tâa wê ê pâ 7 uèù na tà udàrù. Â wàilà pwiri [câmu goro ê Nyuâaê Pwicîri kà Pwiduée, na é pwacèwii] 7 nyuâaê [naa na pai tâbawêe kêe]. ⁶ Go còo naawê mwara, pé nawià, na dau pwéelaa awé.

Ârapàpé macii na pwa nyuâarà

Go còo pâ macii na pwa nyuâarà, na rà po 4, tèpa pwamaina Pwiduée†. Â dau wâru pâ âraporomeerà. Ba rà tâa ararà, ma wâ pwâgûrurà, â tàpitiri ê nairà. ⁷ Â wà pwi jèpwi, âna wàra munaa liô‡, â wà pwi jèpwi, âna wàra munaa pwi nari paaci, â wà pwi jèpwi, âna é pa naporomara âboro, â wà pwi jèpwi, âna é pwacèwii ê marü bwaamata§ na é gére tâdòiti. ⁸ Â jèpa pwa 6 itoorà. Â pwa âraporomeerà pitiri goorà. Â rà nye tà nyabi, naa ne ma pwa, ma ina pâ:

«É pwicîri! É pwicîri!
É pwicîri wà Pwi Ukai,

4:4 Auinapàpari 3.18   **4:5** Ézékiel 1.13; Zakarie 4.2; Auinapàpari 1.4, 8.5, 11.19, 16.18   **4:6** Ézékiel 1.5–10,22, 10.14   † **4:6** Macii na pwa nyuâarà...tèpa pwamaina Pwiduée—Grec: Êtres vivants, na rà tâa jaa Pwiduée, ba na rà pwamainaê. Pwacoé ma jè ina pâ, pwacèwii dà. Pwiri tàpo pwacèwii pâ macii, é, pâ âboro, é, pâ angela, é, pâ nyuâa.   ‡ **4:7** Liô—Lion.   § **4:7** Marü bwaamata—Aigle.
4:8 Ésaïe 6.2,3; Ézékiel 1.18, 10.12

ba wàé Pwiduée,
na é patàrù diri.
Dau pwa nii kêe,
naa gòro diri pâ muru.
Ba wàé nabà,
â wàé napwiri,
â é gére me còwâ!»

⁹ Â rà nye tà cagòtù, ma pwamaina, ma pwaolé
tà Pwi Ukai, na é tâa gò é autâa kêe, wà Pwina é
*wâro dâra gòiri awé. ¹⁰ Â, na diri pâ pàara na rà
pwamainâ na, â wà i tēpa 24 âboro pwanümarà,
âna wàilà mwara, âna rà cigòboo, ma tùu jùrurà
araé. Â rà pwamaina wà Pwina é wâro dâra gòiri
awé. Â rà tapwùtù i pâ bwe korona kàra na araé, â
rà ina tēe pâ:

¹¹ «Wâgà Pwi Ukai,
wà Pwiduée kâbà,
âna wâgà, na pâri
ma ipwamainagà,
ma cagòtùgà.
Gà dau pwényuâa;
Dau pwa pàtamagà,
naa gòro diri pâ muru.
Wâgà na gà tapoo
diri ê pâ muru.
Wâgà na gà pacoo,
géé goro é câbawâdé'gà. Nabwé!»

7 aupii goro tii <β>

5

(Naporomee 5–7; 8.1–5)

É tàpiri tii wà Pwi nari mutô

¹ Go côo ê tii na pipîri, na é cipa goro îê étò wà Pwi Ukai, na é gére tâa gò jè autâa. Pwa aupwa tii bèepi ê pwi tii-bà. Â pwa pâ aupii na rà po 7*. ² Â go côo jè *angela na dau pwa pàtamee, na é tomara too, â é ina pâ: «Wàilàapà cèna pâriê ma é tipi ê pâ aupii, ma pòpwara ê tii bèeni?»

³ Êco na nye ticè pwi jè âboro, cèna pwa tàrù kêe ma pwa pàtamee ma é tipi ma pòpwara i tii, ma é côo—ticè nidò napwéretòtù, ma wâni gòropuu, ma wâna aranara napuu. ⁴ Â go i, â go dau i, gée goro na nye ticè pwi jè âboro na pâriê ma é tipi.

⁵ Â é ina tôo i pwi jè ârapàara i tèpa ijiao pâ: «Gà cibwaa i! Ba pwa pwi âboro caapwi, na pâri ma é tipi ê pâ 7 aupii, ma pòpwara ê tii. Ba wà [pwina rà ina gooé pâ] Pwi liô, gée na wâao kâ *Juda; wà pwi ukai, na é pwi gòobàra wà ukai *Davita. Ba wàé na é jèe piétò!»

Pâri Pwi nari mutô

⁶ Nabwé, â go côo ê *Pwi nari mutô na é gére coo ara ê autâa kâ Pwi Ukai, wânabibiu kâra i ârapapè macii na pwa nyuâarà, ma i tèpa ijiao. Â wàra munaa tètâmwereê, ma pwa *ârapwaailò gooé. Â po 7 pâ gi kêe, ba dau pwa pàtamee, â 7 âraporomee

---

5:1 Ésaïe 29.11; Ézékiel 2.9–10 * **5:1** Pâ aupii na rà po 7—Pigabia bwàti goro buci (cire de bougie). Â wà pwi awii tii, âna é pwa câmu kêe naa na buci. **5:5** Genèse 49.9; Ésaïe 11.1,10; Auinapàpari 22.16

5:6 Zakarie 4.10; Ioane 1.36; Auinapàpari 13.8

mwara. Â wàilà pwiri [ê câmu goro] ê Nyuââê Pwicîri†, na é cùrué pâ wà Pwiduée, naa gòropuu diri. [Ba ê Nyuââê Pwicîri, âna pwacèwii 7 nyuâa, naa na pai tâbawêe kêe.]

⁷ Â wà i Pwi nari mutô, âna é me naa goo i autâa kà i Pwi Ukai, na ia é popa i tii naa na îê étò. Â é pa jiié i tii. ⁸ Â rà cau cigòboo, ma tùu jùrurà araé, i tèpa ârapàpé macii ma wà i tèpa 24 ijiao, ba na rà pwamainâê. Â jèpa pwa gitar‡ [kà diri tèpa ijiao] ma é wâra jawé mwani mii, na wâbé goro jawé ûrea. Ba êpwiri, âna é pâ pwâra pwapwicîri kà tèpa âboro kà Pwiduée. ⁹ Â rà nyabiri ê jè nyabi na bwaa âmuê, ma ina pâ:

«Wâgà co Pwi nari mutô,
pârigà ma gà pa i tii,
tipi é aupii goo.
Ba pòtàmwaragà;
Gà pwi ârapwaaìlò;
Gà naa wâro'gà;
Joro domii'gà,
ba kà tèpa âboro,
gée na diri pâ wâao,
ma diri pâ pwâratùra,
gée na pâ napô diri,
ma diri pâ Ba.
Gà tipirà§ diri,
jii pâ èpà kàra,

---

† 5:6 Nyuââê Pwicîri—Grec: 7 nyuâa. 5:8 Psaume 141.2; Auinapàpari 8.3–4 ‡ 5:8 Gitar—Grec: Harpe. Rà ina mwara wà tèpa ijiao pâ: Horépa. 5:9 Psaume 33.3, 40.4, 96.1, 98.1 § 5:9 Gà tipirà—Grec: Gà wârirà.

ba na rà Ba'gà,
 ba kà Pwiduée.
 10 Rà mwa tâa jaaé*,
 ma piênawéna kêe.
 Rà o mwa pitûâ
 kêra pâ âboro
 naa gòropuu. Nabwé!»

11 Â gée na càué, â go côo, â go tère pâ angela, na
 rà po dau wâru awé, na pwacoé ma jè pûrarà. Â rà
 cau cibèepi ê autâa kà Pwi Ukai—pâbéaa wà tèpa
 ârapapé macii, â pâ wê wà tèpa ijiao, â tubanabwé
 naa goo wà tèpa angela bèepwiri. 12 Â rà dau
 tomara too wà tèpa angela, na rà nyabi pâ:

«Pwamaina Pwi nari mutô,
 wà Pwi na ia pòtàmwereê!
 Ba tà tée pàtâmee,
 ma neapiâ kêe,
 autâmogòori kêe,
 nii ma muugère kêe.
 Pâri ma cagòtùé!»

13 Â go tère ê pwâratùra, kêra diri ê pâ pwina
 é pwa wà Pwiduée naanidò napwéretòotù, ma
 wâni gòropuu, ma wâ nawià, ma wâboo còwâ kêra
 gòropuu. Â rà cau nyabi diri pâ:

«Ma jè pwamainaru:
 Pwi [Ukai maina]

5:10 Exode 19.6; Ésaïe 61.6; Auinapàpari 1.6, 20.6
 mwa tâa jaaé—Grec: Rà mwa pwa ârapwaaìlò tée.
 7.10; Hébéru 12.22

* 5:10 Rà
 5:11 Daniel

na é tâa goro autâa,
 ma Pwi nari mutô.
 Jè cagòtù-ru dâra gòiri!
 Pwa muugère kàru,
 nii ma gòo kàru,
 dâra gòiri awé! Nabwé!»

¹⁴ Â rà tòpi i tèpa ârapàpé macii pâ: «Amen! Wâdé na wâra!» Â rà cau cigòboo, ma tùu jùrurà wà i tèpa 24 ijiao, ba na rà pwamainaru.

6

Tipi i 7 aupii goro tii

1 <β> Pwi a tâa gòro òoci pwaa

¹ Géé na càùé, â go côo [naa na nyuâa pâ pàra muru na o mwa tèepaa]: Ba i Pwi nari mutô, âna é tipi i pâbéaa kâra i aupii goro i tii. Â go tère i pwi jè ârapàara i tèpa macii, na é tomara too, pwacèwii airi tikakara. Â é ina [tà pwi jè âborò] pâ: «Gà pâra!»

² Â é tèepaa me wà pwi a tâa gòro jè òoci pwaa. Â é tà pa wâra bàrada. Â naa tère é bwe korona kâra ukai. Ba é jèe nye pwi a piétò, â é pâra mwara nau paa, ba na é piétò mwara.

2 <β> Ipa

³ Nabwé, â wà *Pwi nari mutô, âna é tipi é béârailu kâra aupii. Â go tère é béârailu kà tèpa macii, na é ina pâ: «Gà pâra!» ⁴ Â é tèepaa é òoci na mii pwacèwii doromara ânye. Â wà pwina é tâa gò, âna naa tère é pé tauwa na maina. Â pwa tàrù kée,

ba na é dàgòtù ê pinaanapô, géeni gòropuu, ba na rà ipòtàmwararà wà tèpa âboro.

3 <β> Copwa

⁵ Nabwé, â wà i Pwi nari mutô, âna é tipi ê béâracié kâra aupii. Â go tère i béâracié kà tèpa macii na é ina pâ: «Gà pâra!» Â é nye tèepaa kaa ê òoci duu. Â wà pwi a tâa gò, âna é cipa ê bépicâmu* naa na îê. ⁶ Â go tère ê jè pwâratùra, na é pwacèwii pwâratùra kà pwi âboro, géé nabibiu kâra ê pâ ârapàpé macii. Â é ina pâ: «[Gà pâra. Â gà ténoori ê jè ére, géé goro i piûnya, ba na o dau maina wâri wèe, â dau kîri ê âraicu]—caapwi tòotù goro wakè, târa caapwi ji kilo goro blé. Â caapwi tòotù goro wakè, târa âracié câmu goro orge. Êco na gà cibwaa tubaèpà ê l'huile ma ê dipâa†!»

4 <β> Maagé Bà

⁷ Nabwé, â wà Pwi nari mutô, âna é tipi ê béârapàpé kâra aupii. Â go tère i béârapàpé kà tèpa macii, na é ina pâ: «Gà pâra!» ⁸ Â é nye tèepaa kaa ê òoci na pwiu. Â wà pwi a tâa gò, âna nee 'Maagé Bà'. Â pwa pwi jèpwi, na é pâra wiâê, âna nee 'Napô kà tèpa bà'. Â naa tàru tàrù, ma ru pitûâ naa goro pwi caapwi ére géé goo 4 ére, géé goro tèpa âboro gòropuu. Â ru naa ê ipaa ma copwa, ma maagé. Â rà tipi ê pâ macii a piuti, ba na rà uti ê pâ âboro.

5 <β> Tàpé na pòtàmwararà

---

* **6:5** Bépicâmu—Balance pour mesurer le poids. † **6:6** Gà cibwaa tubaèpà ê l'huile ma ê dipâa—é, Gà cibwaa tubaèpà pâ upwâra olivier ma pâ nadipâa. **6:8** Jérémie 15.1–3; Ézékiel 5.12,17, 14.21

⁹ Nabwé, â wà i Pwi nari mutô, âna é tipi ê bé 5 kâra aupii. Â go niâ boo cômâ kâra *aamwari târa imeai†. Â go côm naawê, pâ nyuâara diri pâ âboro na pôtâmwararâ, ba wàrapwiri goo ê pai paâjupâra kâra ê popai kâ Pwiduée.

¹⁰ Â rà tomara too pâ: «Pwi Ukai wée! Wâgà na dau pwa pôtâmagà naa gòro diri pâ muru. Â gà pwicîri ma gà âjupâra! O wiidâ na gà o mwa pitèi tèpa âboro gòropuu, goro pai pôtâmwarabâ kâra? O wiidâ na gà o mwa pwa wârimuru târa? Wâdé na gà pitôowâri târa, goro ê domii kâbâ!»

¹¹ Â jèpa naa târa ê jèpa ârabwée na pwaa, ma ina târa pâ: «[Guwâ cibwaa dumapiê.] Â guwâ tâpo nao, tapacîri ê pai o mwa me kâ diri tèpa béewâ—[tèpa ênawéna kâ Iésu] na o pôtâmwararâ pwacèwiiwâ.»

6 <β> *Gù diri pâ muru*

¹² Nabwé, â wà Pwi nari mutô, âna é tipi ê bé 6 kâra aupii. Â nye tèepaa kaa ê kakürubwaanu§ na dau maina. Â nye po dau gù kaa ê napuu. Â ê tòotù, âna é pâ nau duu, wâra ê imwaano dodâ. Â ê parui, âna é mii, pwacèwii ê domii. ¹³ Â ê pâ îricò, âna rà cau tûuboo naa gòropuu, pwacèwii pai tûu kâra pwâra upwâra na bwaa bwùu, ûna pòu. ¹⁴ Â

† **6:9** Aamwari târa imeai—Autel. Côm mwara Neeremuru (Vocabulaire) naa pwâadâra tii. É, aupwa ârapwaailò. Pwiri câmu goro imeai na rà naa tà Pwiduée wà tèpa âboro kêe, na rà naa tée diri ê wâro kâra. (Côm Filipi 2.17; 2 Timotéo 4.6.) **6:11** Auinapàpari 7.9,13, 19.14 **6:12** Mataio 24.29; Apostolo 2.20; Auinapàpari 8.12, 11.13, 16.18 § **6:12** Kakürubwaanu—Tremblement de terre. Pé gù napuu. **6:13** Ésaie 34.4 **6:14** Auinapàpari 16.20

i napwéretòtù, âna tàpo pitiàué pâ, pwacèwii ê jè aupuu* na jè pipîri. Â diri ê pâ jaa ma ê pâ pô, âna rà gù géé na autâa kàra.

¹⁵ Â wà diri tèpa âboro gòropuu, âna rà cau uru, naa na pâ aucârû wâna pâ jaa, ma na pâ pwâramara-atü. Ba [ticè âboro na é dau gòo jii é pàara bèepwiri]—wà tèpa ukai gòropuu, ma wà tèpa âboro imaina, ma wà tèpa ukai kâra coda, ma wà tèpa pwa neemururà, ma wà tèpa pwa nii kàra, ma wà diri tèpa ênawéna, ma wà diri pàra tèpa âboro. Ba rà cau itâa naa cârû.

¹⁶ Â rà ina târa ê pâ jaa, ma ê pâ atü, pâ: «Guwà naapwànrìbà jii Pwi Ukai, na é tâa gòro ê autâa kêe. Guwà pacârübà, jii é pwâra putàmu kà Pwi nari mutô†.»

¹⁷ Ba jè tèepaa ê tòotù na dau maina awé, ma pwa pwükùru kêe! Ba ru me nau pwa wârimuru tà tèpa âboro gòropuu. Â o wàilàapà cè pwi âboro cèna é cicararu?

7

Ba kà Pwiduée

¹ Géé na càuru pwiri, â go côo [naa na nyuâa] pâ *angela na rà po 4. Â rà coo na pâ ârapapé ére géé goo gòropuu. Â rà cipa ê pâ pwéretòtù na maina târa gòropuu—[ê wài, ma dàapà, ma dàré, ma pwéretòtù gòro jaa]. Rà cipa, ba na càcaa pòu

---

* **6:14** Ê jè aupuu—Grec: Ê jè tii. **6:15** Ésaïe 2.10,19,21 **6:16** Osée 10.8; Luka 23.30 † **6:16** Grec: Rà o ina tà tèpa jaa: Guwà tûu naa gòjè! Rà mwa ina târa pûru jaa: Guwà târamirijè. **6:17** Joël 2.11; Malachie 3.2 **7:1** Jérémie 49.36; Daniel 7.2

naa gòropuu, ma wâ nawia, ma càcaa pònoori pâ upwâra.

² Â go còo pwi jè angela, na é toome, gée na autoo kâra tòotù, âna é tà pa ê iri câmu* kà Pwiduée, wà Pwina é wâro†.

Â é tomara too tà pàra tèpa ârapàpé angela, na naa tàra ê pàtamee, ba na rà tubaèpà ê gòropuu, ma najawé. Â é ina tàra pâ: ³ «Guwà tàpo coo! Guwà cibwaa pâji tubaèpà ê gòropuu, ma najawé, ma ê pâ upwâra! Ba bà o bwaa mara tòpò béaa cè câmu naa gaadaa tèpa ênawéna kà Pwiduée kâjè.»

⁴ Â go tère ê jéuru tàpé na rà tòpi ê câmu kà Pwiduée. Ba po 144 000‡ âboro gée na diri ê wâao gée goro Ba *Ísaraéla:

⁵ Po 12 000 gée na wâao kà *Juda;

12 000 gée na wâao kà Ruben;

12 000 gée na wâao kà Gad;

⁶ 12 000 gée na wâao kà Asser;

12 000 gée na wâao kà Neftali;

12 000 gée na wâao kà Manassé;

⁷ 12 000 gée na wâao kà Siméon;

12 000 gée na wâao kà Lévi;

12 000 gée na wâao kà Issakar;

⁸ 12 000 gée na wâao kà Zabulon;

12 000 gée na wâao kà Ioséfa;

12 000 gée na wâao kà *Benjamin.

---

* **7:2** Iri câmu—Sceau. † **7:2** Wà Pwina é wâro—Pai ina wèe mwara pâ: Wà Pwina é naa Wâro. **7:3** Ézékiel 9.4,6; Auinapàpari 9.4 **7:4** Auinapàpari 14.1,3 ‡ **7:4** 144 000—Câmu kâra pai tâbawêe kâra diri tèpa âboro kà Pwiduée (12 x 12 x 1 000). Còo note goo Auinapàpari 21.16.

Wàilà, âna rà po cau tòpi diri ê câmu kà Pwiduée.

Rà pwamaina Pwiduée tèpa âboro na rà dau wâru

⁹ Gée na càuru ê pâ pwi bèepwiri, â go ucâri, â go còo ê pâ âboro na rà dau wâru, na càcaa pâri ma pûrarà. Ba rà me gée na diri pâ Ba, ma wâao, ma napô, ma pwâratùra naa gòropuu. Â rà cau coo ara ê autâa kà Pwi Ukai, ma i *Pwi nari mutô. Â rà cau coona ârabwée pwaa diri, â rà cau cipa naa na îrà, ê doru nu cè.

¹⁰ Â rà cau tomara too pâ: «Gàu jèe pa-udòbà, wâgà Pwi Ukai Pwiduée kâbà, na gà tâa gò autâa'gà, ma wâgà, Pwi nari mutô.»

¹¹ Â rà cau cibèepi ê autâa bèepwiri—[wâgée me còwâ] wà tèpa angela, â pâ wê wà tèpa ijiao, â mwa wà tèpa ârapàpé macii naa goro jènere autâa. Â rà cau cigòboo ma tùu jùrurà, na ara ê autâa, ma pwamaina Pwiduée. ¹² Â rà ina pâ:

«Amen! Wâdé na wàra!
Pwamaina Pwiduée kâjè!
Olé ba maina têe!
Ba tà têe pàtâmee,
autâmogòori kêe,
nii ma muugère kêe!
Pâri ma cagòtùé!
Wâdé na wàra! Amen!»

Rà me gée na aré ma tòina

¹³ Nabwé, â [é tabiié naa gooò] i pwi jè ijiao, â é tawèerio pâ: «[Gà tâmogòori pâ] wàilàapà pâ

âboro bèepwiri, na rà coona pâ ârabwée pwaa? [Gà tâmogòori] na rà me géewê?»

¹⁴ Â go tòpi tée pâ: «[Gà ina tîo] co pwi ukai, ba wâgà co na tâmogòori.»

Â é ina tîo pâ: «Wàilà pwiri tèpa me gée na aré ma tòina na dau maina§. Â rà nuwa é ârabwée kàra, ma pwaa, goro é domii kà Pwi nari mutô*.»

¹⁵ «Â rà coo ara Pwidueé,
na é tâa gò autâa kêe.
Rà piênawéna kêe.
Â rà pwamainâê,
naa ne ma pwaa
naa na wâra pwapwicîri kêe.

Â é wâjaara, ma wéaarirà.

¹⁶ O càra caa copwa cîwâ.
O pwa jawé kàra,
naa diri pâ pàara.
O càcaa cîrirà é tòotù,
[ba o tà pwa curuu kàra].

¹⁷ É ipièrù wâgoorà
i Pwi nari mutô,
na é coo ara i autâa.
É poparà pâ
naa goo pwârajawé pò,
ba jawé târa wâro.

7:14 Daniel 12.1; Mataio 24.21   § **7:14** Aré ma tòina na dau maina—Munaa diri pâ pàara na rà pwamaagé cîo, wà tèpa naí Pwidueé.   * **7:14** Rà nuwa é ârabwée kàra...goro é domii kà Pwi nari mutô—Ucina goo wà Iésu Kériso, na é nama wâdé pwâranümarà na ara Pwidueé, na é bà ba kàra naa goro satauro.   **7:16** Ésaie 49.10   **7:17** Psaume 23.2; Ésaie 25.8; Auinapàpari 21.4

O ticè nüru i kàra.
Ba wà Pwiduée Caa,
na é cātūra diri.»

8

Tipi bénabwé kâra aupii goro i tii

7 <β> *Ipwabwàti pâ tutu*

¹ [Gée na càuru pwiri, â go cōo mwara naa na nyuâa, pâ para muru na o mwa tèepaa]: Ba wà i *Pwi nari mutô, âna é tipi i bé 7 kâra aupii goro i tii. Â ticè pwâratūra, wânidò *napwéretòotù. Â nye po tànana kaa, naa na é caapwi gòobàra ineretòotù. ² Â go cōo tèpa *angela na rà po 7, na rà coo ara Pwiduée. Â jèpa naa tàra ê tutu.

³ Â é me pwi jè *angela, â é coo goro ê *aamwari târa imeai, na mwani mii, na ara autâa kà Pwi Ukai. Â é cipa jè wâra acî mwani mii—pé pala târa cîri upwâra na ûrea. Â naa tée ê pâ dàuru upwâra na wâru, târa cîri. Âna âraimeai tà Pwiduée, bére pâ pwâra pwapwicîri kà tèpa âboro kêe. Â é cîri naa na wâra acî, naa goro i aamwari. ⁴ Â too i mu na ûrea, gée naa na-araraîê, na ara Pwiduée, bau i pwâra pwapwicîri kà tèpa âboro kêe.

⁵ Â nabwé, â i pwi angela, âna é pwaai i wâra acî goro ânye, gée na aamwari. Â é tüboo naa gòropuu. Â nye pwa âra kaa tikakara, â é kûu. Â nye tèepaa kaa é kakürubwaanu—ba dau gù kaa é napuu.

7 angela ma 7 tutu <γ>

8:3 Exode 30.1–3; Auinapàpari 5.8
Lévitique 16.12; Auinapàpari 11.19, 16.18

8:5 Exode 19.16–19;

(Naporomee 8.6–11.18)

⁶ Rà ipwabwàtirà wà i tèpa 7 angela, ba na rà upi ê tutu kàra.

1 <γ> Cîri ére géé goo gòropuu

⁷ É upi i tutu kêe wà pwi a pâbéaa kà tèpa angela. Â rà nye tûuboo kaa naa gòropuu ê pàiri popaa moo*, ma ânye na pwa domii na. Â é cîri tâjii ê pwi caapwi ére géé goo âracié ére, géé goo ê gòropuu, ma diri pâ upwâra ma namwatò na tâa wê.

2 <γ> Mii ére géé goo nawià

⁸ É upi ê tutu kêe wà pwi béârailu kà tèpa angela. Â é nye tûuboo kaa naa nawià ê pé ânye, na pwacèwii ê diopwaa kâra jaa. Â tatée ê pwi caapwi ére, géé goro âracié ére, géé goro ê nawià. Â é pâ nau mii wàra domii, ⁹ â rà bà diri pâ ârawèa, â rà mwü diri pâ wànga, na tâa wê†.

3 <γ> Maga ére géé goo nairiwâ

¹⁰⁻¹¹ É upi ê tutu kêe wà pwi béâracié kà tèpa angela. Â é nye tûuboo kaa géé napwéretòtù ê jè pé îricò, na pé dau maina, na nee pâ ‘Aru maga’. Â é pwéelaa pâ, pwacèwii ê uèu. Â é tatée ê pwi caapwi ére géé goro âracié ére, géé goro pâ nairiwâ ma aupò jawé. Â rà pâ nau dau maga, â dau wâru ê pâ âboro na rà bà goo.

4 <γ> Bàuté ére géé goo tòtù ma parui

8:7 Exode 9.23–26; Ézékiel 38.22; Joël 3.3 * **8:7** Pàiri popaa moo—Grêle. † **8:9** Na tâa wê—Grec: Caapwi ére géé goro âracié ére, géé goorà. **8:10-11** Jérémie 9.14

12 É upi ê tutu kêe wà pwi béârapapé kà tèpa angela. Â nye tatée kaa ê tòotù, ma ê parui, ma pâ ìricò mwara. Â càra caa pwéelaa, na pwi caapwi ére géé goro âracié pàara napô‡.

13 Â go niâ dò, â go côo jè marü bwaamata, na é tâ napwéretòotù. Â é tomara too pâ: «Au! Wârico! Wârico é pâ âboro gòropuu! Ba càra caa pâji upi tutu kàra, wà pàra tèpa âracié angela! Â rà o jèe tàpo upi.»

9

Bé 5 kàra tutu

5 <γ> Kòrée na pwa daarà

1 Wà pwi bé 5 kàra *angela, âna é upi ê tutu kêe. Â go côo naani gòropuu ê jè [angela*, na pwacèwii ê] ìricò. Ba é jèe tûuboome géenidò napwéretòotù. Â naa tée ê kii târa Oolaa, ê pwêe, na dau wâgòro†. 2 Ûna é tàpiri, â toome é mu, wàra muru ânye na dau maina. Â é tubabàutê i tòotù, ma ê napô.

3 Â rà còobé é pâ kòrée, géé na i mu. Â rà po jara éreê i gòropuu. Â panuâ tàra ma rà utijè, pwacèwii pâ keecii‡, na dau pwa nii kàra. 4 Êco na tûâri tàra pâ, na rà cibwaa tubaèpà é pâ murumwatò, ma

---

8:12 Ézékiel 32.7; Auinapàpari 6.12–13 ‡ **8:12** 3e phrase—é, Â tubatiâu é pwi caapwi ére, géé goro âracié ére, géé goro é nii kàra. **8:13** Auinapàpari 9.12, 11.14 **9:1** Auinapàpari 20.1
* **9:1** Angela—é, Âboro é, duée. † **9:1** Oolaa, ê pwêe na dau wâgòro—Karapuu kàra pâ duée ma u, wiàra é auniimiri kà tèpa Juif (côo Luka 8.1); é, autâa kà tèpa bà (côo Roma 10.7). **9:2** Genèse 19.28; Exode 10.12–15; Joël 2.2,10 ‡ **9:3** Keecii—Scorpion. Gòowaa. **9:4** Auinapàpari 7.3

muru câmi, ma upwâra. Â nye pwa tàrù kàra co, ma rà tubaèpà târa pâ âboro na ticè câmu kà Pwiduée wâ gaadaarà. ⁵ Ba panuâ târa na rà nama rà dau maagé côo, naa na 5 parui, pwacèwii maagé goro au-uti kàra i keecii. Êco na papwicîri jiiirà na rà pòtàmwararà.

⁶ Â napwa naa goo wà tèpa âboro bèepwiri, âna rà o mudàra cè pai bà kàra, na pwi pàara bèepwiri. Êco na o càcaa pâri.

Pâ duée na còobé géé na oolaa

⁷ [Na go ucâri] i pâ kòrée, âna [go côo pâ] rà pwacèwii mwara pâ òoci na jèe pwabwâtirà târa paa. Â pwa bwe kàra, na pwacèwii ê bwe korona mwani mii. Â ê naporomeerà, âna pwacèwii âboro. ⁸ Â ê wàrapûrurà, âna gòri, pwacèwii ê wàrapûru ilàri. Â ê poropwârà, âna [gòri ma éa] pwacèwii ê poropwâra liô. ⁹ Â ê pâ ârabwée goro nawâarà, âna pwacèwii ârabwée paò târa paa. Â ê airi ê itoorà, âna dau maina, pwacèwii ê airi wàtio, na rà dàti ê pâ òoci na wâru, naa na aupaa. ¹⁰ Tûgò tèpa kòrée bèepwiri, âna pwa daaé, pwacèwii ê tûgòro keecii. Â pwa nii kàra, na rà nama rà maagé côo tèpa âboro, naa na 5 parui.

¹¹ Wà pwi ukai kàra, âna ê pé duée, na me géé na Oolaa. Nee naa na *hébèru, âna Abadone, ma nee naa na grec, âna Apollyon, âna pai ina wèe pâ ‘Pwi a tutàmwarajè’.

¹² [Â nabwé, â go tère ê pwâratùra na ina pâ]: «Jèe nabwé ê èpà na pâbéaa, na pwa pwùkùru kêe. Êco na bwaa du ârailu ê du pwina bwaa pwicò.»

Bé 6 kêra tutu

6 <γ> Ipa na dau maina

¹³ É upi ê tutu kêe wà pwi bé 6 kêra angela. Â go tère jè pwâratùra na me gée goro ê pâ ârapàpé naûru i *aamwari mwani mii, na tâa ara Pwiduée. ¹⁴ Â é ina tà i pwi angela, pâ: «Gà tipi tèpa ârapàpé duée§ na piirà naa goro jènere nairiwâ maina Euphrate.»

¹⁵ Ba piirà tapacîri ê pwi naja, ma parui, ma tòotù, ma ineretòotù bèeni, na é pacoo wà Pwiduée. Â é tipirà wà i pwi angela, ba na rà pipòtàmwara ê pwi caapwi ére gée goo âracié ére, gée goo diri pâ âboro gòropuu. ¹⁶ [Â rà popa ê pwâra paa na dau maina awé.]

Â go còo naa na nyuâa pâ 200 miliô coda, na tâa gòro òoci. ¹⁷ Â nye wàrapwiri mwara ê pai còorà kòo, naa na nyuâa. Pwa ârabwée paò târa nawâarà, na wâru pâ âmu kàra, âna mii pwacèwii ê ânye, ma bwùcùru duu, pwacèwii atù pwâra, ma kari pwacèwii ê dà na tò*. Â é pûru pâ òoci, âna pwacèwii ê pûru liô. Â rà kòpi ê âracié muru—ânye, ma mu, ma dà na tò.

¹⁸ Â pwi caapwi ére gée goro ê âracié, gée goo tèpa âboro gòropuu, âna rà bà, gée goo pâ âracié bépitubatòina bèepwiri, na rà kòpi i pâ òoci. ¹⁹ Ba ê pàtàmara pâ òoci, âna tâa pwâra. Â pwa nii kàra

---

§ 9:14 Duée—Grec: Angela. Pwiri tèpa angela na èpà, â na rà cicara Pwiduée. 9:15 Auinapàpari 8.7–12 * 9:17 Dà na tò—Soufre.

mwara, na tûgòrà, na pwacèwii ê dòèa. Ba pwa pûrurà, târa ma rà utijè.

Càra caa biirà tèpa âboro

²⁰ Dau maina pâ maagé còo bèepwiri, târa pâ âboro. Êco na wà tàpé na rà udò jii, âna càra caa pinünüma, ma pitòotéri ê pâ tûâ kàra na èpà. Ba rà bwaa nye tà ciburà piênawéna kàra pâ duée imudi. Ba rà cigòboo târa pâ *ânuurumuru†, na rà pwa goro na-araraîrà, goro mwani mii, ma mwani pwaa, ma paò, ma atû, ma bàra upwâra—ê pâ ânuurumuru na càra caa còojè, ma càra caa têrejè, ma càra caa pâra. ²¹ Â rà bwaa nye tà pwa na èpà. Ba rà bwaa nye tà mura, ma ipuu imudi, ma pwa dooki. Â rà bwaa nye ipòtâmwara.

10

Angela ma nari tii

¹ Go còo pwi jè *angela na dau pwa nii kêe, na é boome géé napwéretòtù. Â târamiriê goro nee, ba na ârabwée kêe, â tâa gòro pûruê ê ubà, ba na bwe kêe. Â naporomee, âna pwâra pwacèwii i tòotù, â ê du âê, na dau pwa nii kàru*, âna pwacèwii doromara ânye. ² Â é còboo goro âji âê naa nawià, â ê â aèmwü kêe, âna coo namwari. Â é cipa ê nari tii na tàpirié.

³ Â é tùra too, pwacèwii ê liò. Â rà tòpié ê pâ 7 tikakara, â rà taaò.

9:20 Psaume 115.4–7, 135.15–17; Daniel 5.23; Auinapàpari 16.9,11
 † **9:20** Ânuurumuru—Idole. * **10:1** Ê du âê, na dau pwa nii kàru—Grec: Ê du âê, âna {pwacèwii} du âra wâ (colonnes).

⁴ Pwa na go wii ê pwina go tère. Êco na go tère ê pwâratùra, me gée napwéretòotù, na é ina tõe pã: «Gà cibwaa wii ê ère pwina rà ina wà tèpa ⁷ tikakara bèepwiri. Â gà naapwàniri.»

⁵ Â nabwé, â wà i pwi angela, âna é pagòtù too ê îê étò naa napwéretòotù, ⁶ ba na é *ipwataâboro naa na nee Pwiduée—wà Pwiduée na é *wâro dâra gòiri awé, â na é tapoo ê napwéretòotù, ma é gòropuu, ma é nawià, ma êdiri pã muru na wâna.

É *paâjupâra na araé, wà i pwi angela pã: «O câ mwa caa gòiri [ê pai tapacîri kàwà]! ⁷ Ba wà Pwiduée, âna ée tàpo pacoo ê auniimiri kêe, na tàbinyiri gée na biu—auniimiri kêe, na é jèe inapàpari tà tèpa ênawéna kêe, wà tèpa *péroféta. Â ée mwa pacoo, ûna é upi tutu kêe wà pwi bénabwé angela.»

Gà ija â gà inapàpari

⁸ Go tère mwara i pwâratùra, na me gée napwéretòotù, na é ina tõe cõwã pã: «Gà pã nau popa i tii na ia tàpirié, na é cipa wà i pwi angela, na ia é coo gòro parawére jawé, ma wâna mwari.»

⁹ Â go pâra darié, â ûna go ilari jiié i tii, â é ina tõe pã: «Gà popa, ma ija; â o nea, na pwâgà, pwacèwii ê narapuutã, caapwi co, na o maga na nanaagã.»

¹⁰ Â go popa i tii gée na-araraîê, â go ija, â é nye dau nea na pwâô, pwacèwii ê narapuutã. Êna go namiri, â é maga na nanaaô.

11 Â é ina tôo mwara pâ: «Gà inapàpari mwara ê popai kà Pwiduée, goo ê pwina ée mwa pwa. Â gà ina tà tèpa âboro na wâru—gée na pâ Ba, ma pâ napô, ma pâ pwâratùra. Â gà ina tà tèpa ukai kàra.»

11

Tupédu a paâjupâra Pwiduée

¹ Gée na càuru pwiri, â naa tôo ê jè bàra watü bécâmu. Â go tère ê pwâratùra na ina tôo pâ: «Gà pâra, ma gà câmuri i wâra pwapwicîri kà Pwiduée*, bau ê *aamwari târa imeai. Â gà pûra ê jéuru tèpa âboro, na rà pwapwicîri wâna ê wâra pwapwicîri. ² Â gà cibwaa câmuri ê gòroigé goo wâra pwapwicîri. Ba jèe naa tà tàpé na càra caa tèpa Ba kà Pwiduée. Â rà o còogai ê ville na pwicîri, wâ *Iérusaléma, naa na 42 parui, [pai ina wèe pâ, 1 260 tòotù].

³ «Êco na go o mwa panuâ pâ, tupédu a *paâjupâraô, tupédu *péroféta. Â ru coona dodà. Â ru mwa inapàpari ê popai kôo, naa na pâ tòotù bèepwiri.» ⁴ [Â câmu kàru] âna du ârailu upwâra élaio†, ma du ârailu wâra ânye. Â ru coo ara Pwiduée Pwi Ukai kâra gòropuu. [Ba ée tàpo cùruru pâ.]

⁵ Wiàna nüma pwi jè âboro, na é tubaèpà tàru, â o tòè ê ânye na é còobé gée pwâru. Â o wàrapwiri

---

11:1 Ézékiel 40.3; Zakarie 2.5–6 * **11:1** Wâra pwapwicîri kà Pwiduée—Ucina goo ê pai tâbawêe kà diri tèpa cèikî naa goo Pwiduée. Ba ticè wâra pwapwicîri na wânidò napwéretòotù. (Còo Auinapàpari 21.22.) **11:2** Luka 21.24; Auinapàpari 13.5 **11:4** Zakarie 4.3,11–14 † **11:4** Upwâra élaio—Olivier. **11:5** 2 Samuel 22.9; Psaume 97.3

pai tètàmwara [kà Pwidueé] wà tàpé na rà pièpàriu. ⁶ Na diri pâ tòotù na ru inapàpari ê popai kà Pwidueé na, âna o wâjaaru ê pàtâma na dau maina. Ba o pâri ma ru pacoó ê popaa, ma pubii nawiâ ma pâ nairiwâ, ba na mii wâra domii. Wiâna nûmaru na ru tii goo ê gòropuu, â o wâru ê pâ na jèpapara tòina na o tatée ê gòropuu.

Ê pwina o tèepaa tàru

⁷ Wiâna ru tubanabwé ê pai *paâjupâra kàru, â ée mwa toome wà Itémuru[†], géé na i Oolaa na ia dau wâgòro. [Ba é pé duée na po dau maina, na pwacèwii pé macii na èpà.] Â ée mwa pipaa dà i du péroféta kà Pwidueé, â ée mwa piètò jiiiru, â ée mwa pòtàmwararu.

⁸ Â o tà tâa i du naiiru, wânabibiu kêra na ville maina[§], na ara diri tèpa âboro na rà pâ wê. Ê ville bèepwiri, âna ia tanamiri Pwi Ukai kàru, naa goro *satauro, naawê. Â i ville, âna é pâ nau pwacèwii du napô *Sodoma ma *Aigupito*, géé goro pâ èpà kêe. ⁹ Wâru tàpé na rà o côo ê naiiru—tàpé géé na diri pâ napô, ma wâao, ma Ba, ma pwâratùra. Â rà o côoru naa na âracié tòotù â gòobèrèè. Ba o càra caa panuâ ma pwàniri ê naiiru, na pwi pàara bèepwiri.

¹⁰ Êdiri tèpa âboro gòropuu, âna rà o dau ipwàdée, géé goro ê pai bà kà tupédu péroféta bèepwiri. Ba,

11:6 Exode 7.17–20; 1 Samuel 4.8; 1 Rois 17.1   **11:7** Daniel 7.21; Auinapàpari 12.17, 13.7, 17.8   [†] **11:7** Itémuru—Grec: Pé macii.

11:8 Luka 13.34   **§ 11:8** Ville maina—Munaa ville Jérusaléma, é, pwiri ucina goro picaatâa kà diri tèpa âboro na càra caa papwicîri Pwidueé.   * **11:8** Du napô Sodoma ma Aigupito—Ucina goo tèpa âboro, na càra papwicîri Pwidueé.

[na pàara na ru bwaa wâro, âna] ru nama rà dau aré. Â rà o jèpa pinaa tàra ê pâ uràpâra, â rà [o câbu naa na] ipwàdéé.

¹¹ [Êco na wàéni ê pwina go còo naa na nyuâa, na o mwa tèepaa tàru]: Gée na càùru ê âracié tòotù â gòobèrèé, â é nye pawâroru còwâ kaa wà Pwiduée, â ru nye cimadò kaa. Â dau wâgotâra diri tàpé na rà còoru.

¹² Â pwa ê pwâratùra na maina, me gée napwéretòotù, na é ina tàru pâ: «Gàu toome naani!»

Â ru too naa nee, naa napwére-tòotù na ara tèpa èpàriru.

¹³ Â géewê, â nye pwa kaa kakürubwaanu. Â po dau maina pai gù napuu, â é tûuboo ê pwi caapwi ére gée goo 10, gée goro i ville. Â rà bà 7 000 âboro. Â wà tàpé na rà bwaa wâro, âna dau wâgotâra, â rà papwicîri Pwiduée wânidò *napwéretòotù, â rà ina pâ, dau maina pàtamee.

¹⁴ Jèe nabwé naawê ê béârailu kêra aré ma tòina. Êco na ée tàpo tèepaa me mwara ê pwi béâracié wèe.

Bénabwé kêra tutu

7 <γ> Mwaciri kà Pwiduée

¹⁵ Gée na càùru pwiri, â é upi tutu kêe wà pwi bé 7 kêra *angela. Â go tère pâ pwâratùra na dau maina, boome gée napwéretòotù. Â rà tomara too pâ:

«Pitòotéri pitûâ

11:11 Ézékiel 37.5,10   **11:12** 2 Rois 2.11   **11:13** Auinapàpari 6.12, 16.18   **11:14** Auinapàpari 9.12   **11:15** Exode 15.18; Psaume 10.16; Daniel 2.44, 7.14

wâni gòropuu.
 É pitûâ Pwi Ukai
 ma pwi Mesia kêe,
 Pwina é pitòrigarié.
 Ée mwa pitûâ,
 dàra gòiri awé. Nabwé!»

¹⁶ Â wà i tèpa 24 ijiao, âna rà boo gée gò autâa kàra. Â rà cigòboo ma tùu jùrurà ara Pwiduée, â rà pwamainaê. ¹⁷ Â rà ina pâ:

«Bà pwaolé tâgà,
 Pwi Ukai Pwiduée!
 Dau pwa pàtamagà,
 naa gòro diri pâ muru.
 Ba wâgà napwiri,
 â wâgà nabà.
 Gà ipâdi popai,
 goo ê pàtamagà.

¹⁸ Rà putàmu googà pâ Ba,
 na pàara béaa.
 [Na rà ipwacôoco!]
 Ba jèe tèepaa ni pàara
 na gà putàmu na!
 Gà o pitèi tèpa bà.
 Gà o naa câma
 tèpa ênawéna'gà,
 tèpa péroféta;
 ma tèpa âboro'gà,
 tèpa papwicîrigà—
 tèpa âboro kîri,

ma tèpa âboro maina.
 Jèe tèepaa pwi pàara
 na gà nama tiâu
 tèpa tojii âboro
 pitiri gòropuu. Nabwé!»

7 câmu <δ>

(Naporomee 11.19–15.4)

¹⁹ Gée na càué, â tàpiri ê wâra pwapwicîri kà Pwiduée wânidò napwéretòotù. Â go côo ê wâra pipwataâboro†. Â go tère pâ pwâratùra na maina‡. Â nye pwa âra kaa tikakara, â é kûu. Â nye pwa kaa kakürubwaanu—ba nye gù kaa ê napuu. Â coo ê popaa na dau maina, â rà nye tûuboo kaa pâ pàiri pópaa moo.

12

1 <δ> Tô ilàri ma pwi Dàragô

¹ [Gée na càuru pwiri, â go côo mwara naa na nyuâa, pâ pàra muru na o mwa tèepaa.] Ba tèepaa naa gopaérenao ê jèe câmu kée na dau maina, [na rà pò goo pâ âboro]. Wàépwiri, ê tô jèe ilàri na pwényuâa*, na é coona i tòotù, â tâa aranara du âê ê parui. Â wâna pûruê ê bwe korona, na pwa goro

---

11:19 Hébéru 9.4; Auinapàpari 8.5, 15.5, 16.21 † **11:19** Wâra pipwataâboro—Rà tâa wê ê 10 Naèà kà Pwiduée. (Còo Deutéronome 10.1–5 ma Hébéru 9.4.) Ucina goro ê pai caatâa kà Pwiduée ma ê Ba kée. ‡ **11:19** Pwâratùra na maina—é, Airimuru na maina.

* **12:1** Tô jèe ilàri na pwényuâa—Ucina goro ê Ba kà Pwiduée, na é còobé géewê wà pwi Mesia (Pwina naîé). Pwi Ba kà Pwiduée, âna wà tèpa Isaraéla, â nabàni, âna diri tàpé na rà pâra wiâ Iésu.

piétò jjiirà. Â rà tü còobé i Dàragô ma tèpa duée, géé napwéretòotù, ⁹ boo naaniboo gòropuu.

(Napwa naa goo i pwi Dàragô maina bèepwiri, âna wàé kaa pwiri, wà i pwi dòèa géé na biu. Â nee, âna ‘Pwi a cicarajè’, é, *Caatana. Â wàé kaa pwiri, na é pwi a-ipa-imwüru tèpa âboro pitiri ê gòropuu.)

¹⁰ [Gée na càuru ê pai tûu kêe] â go tère ê pwâratùra na dau maina, naanidò gopaérenao, na ina pâ:

«Jèe tèepaa tòotù
[na jè tapaciri]!
É paari pàtamee
wà Pwiduée kâjè!
Ée pa-udò ê Ba kêe!
É tòpò Mwaciri kêe,
naa tàrù târa pitûâ
kà pwi Mesia kêe!
Ba é tü tà Caatana,
pwi a piciapwâ gooje.
Ia é mu pitôtijè
naa jaa Pwiduée,
naa ne ma pwaa.
Â é jèe tûu awé!
¹¹ Rà jèe piétò jjié
wà tèpa bééjè,
goro ê domii
kà *Pwi nari mutô;
goro é popai
na rà *paâjupâra.

12:9 Genèse 3.1,14; Luka 10.18, 22.31; Auinapàpari 20.2
Job 1.11; Zakarie 3.1

Ba càra caa piwâ,
 na rà bà, ba kêe.
 12 Ipwàdéé naa napwéretòotù!
 Maagé côo naa gòropuu!
 Au, wârigà co nawià!
 É dau putàmu Caatana.
 Ba é tûuboo dariwâ.
 Â jèè ticè pàara kêe. Nabwé!»

É capwâri i tô ilàri wà Dàragô

13 É côoina wà Dàragô pâ, jèè tü têe boo naa gòropuu. Â é capwâri i tô ilàri§, ba na é tubaèpà têe. Ba wà tôoni na ia é pitàmari i pwi âboro èpo. 14 Êco na jèè naa tà tôoni, ê du wàràîri i marü bwaamata. Â é tâ jiié*, naa namaré, wâna ê autâa, na jèè pwabwàti ba kêe. Â o ipièrù wâgooé, naawê, naa na âracié naja â gòobèrèè†.

15 Â i pwi Dàragô‡, âna é kòpi géé pwêe, pâ jawé na wâru, na pâ nau jèpé, ba na é wâri gò i tô ilàri.
 16 Êco na é nye òmaa kaa ê napuu, â é namiri i jawé.
 17 Â é nye dau putàmu kaa i pwi Dàragô, naa goo i

12:12 Ésaïe 44.23, 49.13   § **12:13** É capwâri i tô ilàri—Wâru pâ muru ni, na pwacèwii ê pai upa tèpa Isaraéla jii ukai Faraô na Aigupito. (Còo Exode 1.22; 14.8; 19.4; Nombres 16.31–33.)   **12:14** Daniel 7.25, 12.7   * **12:14** Jiié—Grec: Jii i dòèa.   † **12:14** Âracié naja â gòobèrèè—Pai ina wèè pâ, 42 parui, âna 1 260 tòotù. (Còo Auinapàpari naporomee 2–3.) Grec: Na caapwi pàara, ma pâ pàara, ma jèè gòobàra pàara.   ‡ **12:15** Dàragô—Grec: Dòèa.   **12:17** Auinapàpari 11.7

ilàri. Â é pâra nau ipaa, tà diri pâra tèpa naî tîoni—wà tàpé na rà pitêre dà Pwidueé, ma paâjupâra pâ, rà tèpa âboro kà Iésu§.

¹⁸ Â nabwé, â é tà coo i pwi Dàragô wâ bàrawià.

13

2 <δ> *Itémuru géé nawià*

¹ Géé na càùé, â go côo [naa na nyuâa, pâ pâra muru na o mwa tèepaa]: Ba go côo wâ Itémuru, na é còobé géé nawià. Po 10 gi kêe. Â 7 pûruê, na jèpa tâa gò é bwe korona. Â wii naa gòro pâ jèpa pûruê, ê pâ nee Pwidueé, ba na é [pa autâa kà Pwidueé, ba na é] inaé ba èpà mwara.

² Ê naiié, âna pwacèwii ê nairi *léopard*. Â ê âê, âna pwacèwii ê âra *ours*. Â ê pwêe, âna pwacèwii ê pwâra liô*. Â é naa têe ê nii kêe wâ i pwi Dàragô, bau ê autâa kêe, ma ê pitûâ kêe, na dau maina. ³ Â go côo é aurumuru na dau maina, gòro jè pûruê, pwacèwii na jèe tòdità, â wàra munaa é jèe bà. Êco na jèe nyu còwâ, â jèe wâdé.

Â wâ diri tèpa âboro gòropuu, âna rà picâdirié goo, â rà pâra wiâê. ⁴ Â rà pwamainaê, â rà ina pâ: «Wàilàapà cèna pwa nii kêe pwacèwii Itémuru? Wàilàapà cèna pâri ma é cicaraé? Nye ticè!»

Â rà pwamaina mwara i pwi Dàragô, ba wàé, na é naa têe ê pàtamee.

§ **12:17** Paâjupâra... é, Rà tà cimwü, naa goro é âjupâra na é paari wâ Iésu. **13:1** Auinapàpari 12.3, 17.3,7–12 **13:2** Daniel 7.4–6

* **13:2** Léopard, ba é dau itâa; Ours, ba dau gòri é pwûruîê; Pwâra liô, ba dau gòri ma éa é poropwêe. **13:3** Auinapàpari 17.8

É ina ba èpà Pwiduée

⁵ Jèe panuâ tà Itémuru, ma é tùra, naa na 42 parui. Â é dau pi-ina kêe [ma ina pâ wàé âna wàé Pwiduée]. ⁶ Â é dau ina ba èpà wà Pwiduée, ma é nee, ma é autâa kêe wâ *napwéretòotù, ma wà diri tàpé na rà tâa wê.

⁷ Â jèe nye panuâ têe é pàtàmee ma é ipaa, ma é piètò jii tèpa âboro kà Pwiduée. Â jèe panuâ têe mwara târa pitûâ, naa gòro [diri tèpa âboro gòropuu]—diri pâ wâao, ma pwâratùra, ma pâ napô, ma pâ Ba. ⁸ Â rà cau cigòboo têe diri tèpa âboro gòropuu, na jèe càcaa wii neerà, naa na Tii kà *Pwi nari mutô, béaa kêra é pai tòpò wàra é gòropuu†. Wà Pwi nari mutô, âna wàé kaa pwina é jèe bà, ba na é pwi *ârapwaaailò.

⁹ [Â wâgo, Ioane na go wii é tii bèeni, âna go ina pâ]: Wà pwina pwa pwâranyüruê, âna wâdé na é tère! ¹⁰ Ba o tubaèpà tà tèpa âboro kà Pwiduée. Rà o pwa karapuu wà pàra pwi, â rà o pòtàmwara pàra tàpé. Â wâdé na rà cipa ba mwü é cèikî kàra, ma pidàpwicâarirà [naa na é pwina o tèepaa târa].

3 <δ> Pé macii géé napuu

¹¹ Géé na càùé, â go côo é béârailu kà tèpa macii [na èpà] na é còobé géé napuu. Po ârailu gi kêe, na pwacèwii é gi kêra nari mutô, êco na é pwi

---

13:5 Daniel 7.8,25, 11.36; Auinapàpari 11.2   **13:7** Daniel 7.21; Auinapàpari 11.7   **13:8** Psaume 69.29; Auinapàpari 17.8, 20.12,15, 21.27   † **13:8** Béaa kêra é pai tòpò wàra é gòropuu—Ê pâ popai bèepwiri, âna pâri ma jè tòpò naa goro jènere é pâ popai bèeni: Wà Pwi nari mutô, âna wàé na é jèe bà...   **13:10** Jérémie 15.2, 43.11; Auinapàpari 14.12

a takànarijè, pwacèwii ê dàragô. [Â nee mwara, âna ‘Wà pwi *péroféta a pwâ’]‡. 12 Â é wakè ba kà Itémuru, pé macii béaa, na ia jèe nyu còwâ i aurumuru kêe. Ba é tòpi jii Itémuru êdiri tàrù kêe ma pàtâmee.

É tacoo goo diri tèpa âboro gòropuu, ba na rà cigòboo na ara Itémuru. 13-14 Â é pwa ê pâ câmu na dau maina, goro pàtâmee, na ara Itémuru. Ba é panuâ boo ê ânye géee napwéretòotù, â rà cau pò goo wà tèpa âboro gòropuu. Â panuâ tée, ma é ipa-imwürurà. Â é tûâri târa, ma rà pwa cè ânuu wà Itémuru, na ia pwa aurumuru wâgooé, â ia jèe nyu còwâ§.

É pawâro ânuu Itémuru

15 Panuâ tà i béârailu kà tèpa macii—[i pwi péroféta na é pwâ]—ma é pawâro i ânuu Itémuru. Â panuâ târa i ânuuê, ma é tùra, ma pòtâmwara diri tèpa âboro na càra caa pwamainâe. 16 Â é tacoo goro pâ âboro diri, ma rà tòpi ê câmu kêe naa goo îrà étò, é, wâ gaadaarà. É wàrapwiri tà tèpa âboro diri, na kîri ma maina, â wà tàpé na pwa neemururà, ma ticè neemururà, â wà tàpé na pwa tàrù kàra, ma wà tàpé na ticè tàrù kàra*. 17 Â ticè âboro na pâri ma pi-icu, wiàna ticè gooé ê pwi câmu bèepwiri. I pwi câmu kêe bèepwiri, âna nee wà Itémuru ma nimaro na ucina goo nee.

‡ 13:11 ‘Wà pwi péroféta apwâ’—Còo Auinapàpari 16.13, 19.20, 20.10. 13:13-14 1 Rois 18.24–39; Mataio 24.24; Auinapàpari

19.20 § 13:13-14 Ia jèe nyu còwâ—é, Ia é jèe wâro còwâ. 13:16

Auinapàpari 14.9–11, 16.2, 20.4 * 13:16 ...Pwa tàrù kàra, ma...ticè tàrù kàra—Hommes libres et esclaves.

18 [Wâgo, Ioane, na go wii ê tii bèeni, âna go ina tàwà pâl]: Wà pwi âboro na é tàmanga, âna wâdé na é pitadàra ê nimaro kà Itémuru. Ba é nimaro kêe, âna nee pwi jè âboro—âna 666†.

14

4 <δ> *Ipwamaina nari mutô*

1 [Gée na càué, â go côo mwara, naa na nyuâa, pâ pàra muru na o mwa tèepaa]: Ba go côo i *Pwi nari mutô, na é cima wâgòro jaa *Siona. Â rà gére tâa jaaé 144 000 âboro*—wàilà diri na jèe wii na gaadaarà ê nee, ma nee Caa kêe.

2 Â go tère ê jè pwâratùra, na me gée napwéretòotù, na pwacèwii airi gitar na dau wâru. Dau maina ê aié, pwacèwii ê airi pwiritée†, ma ê airi tikakara. 3 Ba rà nyabi wà diri tèpa âboro bèepwiri, naa naporomee [Pwiduée, na é tâa] na autâa kêe; ma na ara tèpa ârapàpé macii na pwa nyuâarà, ma wà tèpa 24 ijiao. Â ê nyabi kàra, âna bwaa âmuê, â nye ticè pwi jè âboro cèna é tâmogòori. Â nye wâdé co tèpa 144 000, ba nye wàilà tèpa âboro na jèe pa-udòrà jii ê gòropuu.

4 Wàilà tèpa âboro, na càra caa pitubamiirirà naa na wâro-gòronaigé‡. Â rà pâra wiâ Pwi nari mutô,

† **13:18** 666—Wiâra ê auniimiri kà tèpa Juif, âna 6, âna nimaro kâra âboro. 666 âna nimaro kà pwina nùmee na é tâa na autâa kà Pwiduée. * **14:1** 14 000 âboro—Còo note goo Auinapàpari 7.4.

14:2 Auinapàpari 1.15, 19.6 † **14:2** Pwacèwii ê airi pwiritée—é, Pwacèwii pâ wiâ na dau maina. **14:3** Ésaïe 42.10; Auinapàpari 5.9, 7.4 ‡ **14:4** 1re phrase—Ucina goro ê wâro na wâdé na ara Pwiduée, ba ticè na èpà na.

naa na pâ ére na é pâ wê. Ba é jèe uparà wà Pwiduée, ma wârirà[§], ba na rà tèpa âboro [wâna Ba] kàru ma wà Pwi nari mutô. Â rà pwacèwii é *ârapwaaìlò ba kêe, na pwa goro é bétapoo pwêe na jè piûnya. ⁵ Â càra mu caa tèpa pwâ. Â nye ticè èpà na rà pwa goro îrà.

5 <δ> Popai kà tèpa 3 angela

⁶ Nabwé, â go còo pwi jè *angela na é tâ gopaérenao. Â é pâ nau picémara é popai wâdé na âjupâra dâra gòiri awé târa diri pâ âboro gòropuu—tà tàpé géé na diri é pâ wâao, ma pwâratùra, ma napô, ma pâ Ba.

⁷ Â é tomara too pâ: «Guwà papwicîri wà Pwiduée, ma ipwamaînaé! Guwà tòbuari Pwina é tapoo napwéretòtù ma gòropuu, ma nawià, ma nairiwâ. Ba jèe tèepaa i pwi pàara na ée mwa pitèi tèpa âboro gòropuu na.»

⁸ Â [ûna é pâra, â] é tèepaa me wà pwi jè angela, na é tomara too pâ:

«Ée jèe tûu *Babulona*,
téura napô-bà!
É ipa-imwüru
diri é pâ Ba.
É naa tàra dipâa.
Rà ipwirié goo.

[§] **14:4** Wârirà—Ucina goro é pai pipanuâ wàra é wâro kà Kériso.

14:8 Ésaïe 21.9; Jérémie 51.7,8; Auinapàpari 17.2, 18.2,3 * **14:8** Babulona—Còo mwara Neeremuru (Vocabulaire) naa pwâadàra tii. Ucina goo diri tàpé na rà cicara Pwiduée ma tubaèpà tà tèpa âboro kêe.

Rà pwaduwà kêe.
 Rà pwa pwina miiri.
 Rà ipuu imudi,
 wà tèpa âboro gòropuu. Nabwé!»

⁹ Â gée na càùé, â wà pwi jè angela, âna é pâra wiâ du angela bèepwiri. Â é tomara too pâ: «Wàéni é pwina o tèepaa tà tàpé, na rà pwamaina wà Itémuru ma i ânuuê, ma tòpi i câmu kêe naa gaadaarà ma goro îrà: ¹⁰ O naa tàra, wàilà mwara, é dipâa, na é pwabwàti wà Pwiduée, dipâa goro é pwâra putàmu kêe. Â càcaa tògòtù goro jawé, [â o gòo ma maga, na rà wâdo]. Â rà o aré ma tòina goro ânye ma dà na tòo, na ara pâ angela na rà pwicîri, ma Pwi nari mutô.

¹¹ «Â é nye tà tòo awé i ânye, â rà o maagé còo goo dâra gòiri. Â o càra caa nao, naa ne ma pwaa. [Wàépwiri é pwina o mwa tèepaa tà] tàpé na rà ipwamaina wà Itémuru ma i ânuuê, ma tòpi i câmu kêe.»

¹² [Wâgo, Ioane, na go wii é tii bèeni, âna go ina pâ]: Wàépwiri é bépipagòo tèpa âboro kà Pwiduée. Wâdé na rà pidàpwicâarirà, [ûna tubaèpà tàra] ma pitère dâra é pâ naèà kà Pwiduée. Wâdé na rà tà mwû naa na cèikî kàra naa goo Iésu.

¹³ Â gée na càùé, â go tère é jè pwâratùra gée napwéretòotù, na ina me tôo pâ: «Gà wii pâ: “Cidòri nyuâa tàpé na rà bà, tapoo nabà, gée goro pai cèikî kàra naa goo Pwi Ukai.”»

14:9 Auinapàpari 13.12–17   **14:10** Genèse 19.24; Psaume 75.9; Ésaïe 51.17,22; Jérémie 25.15–16; Ézékiel 38.22; Auinapàpari 16.19, 20.10, 21.8   **14:11** Ésaïe 34.10   **14:12** Auinapàpari 13.10

Â ê Nyuâaê Pwicîri, âna nye wàé mwara, na é ina pâ: «Ûu kaa, ba rà o nao jii ê pâ aré ma tòina kàra. Â rà o tòpi ê câmarà goro ê wakè kàra†.»

6 <δ> Piûnya naani gòropuu

14 Go ucâri, â go côo wà *Pwina naîri âboro‡, na é tâa na ê nee na pwaa. Â é bwèri ê bwe korona mwani mii, â é popa ê pwàci na po éa.

15 Â go côo wà pwi jè angela, na é còobé géé na wâra pwapwicîri§ [nidò *napwéretòotù]. Â é tomara too tà i Pwi na ia é tâa na i nee, pâ: «[Tèpa âboro gòropuu, âna pwacèwii blé na] jèe po wâèà bwàti. Jèe tèepaa ê tòotù kâra piûnya*! Gà tû paé i pwàci'gà, â gà tapàgà!»

16 Â é tüboo naa gòropuu i pwàci kêe wà pwini, â é piûnyari i gòropuu.

17 Géé na càué, â é còobé wà pwi jè angela, géé na wâra pwapwicîri, nidò napwéretòotù. Â wàé mwara, âna é cipa jè pwàci na dau éa.

18 Â nabwé, â é tèepaa me géé na *aamwari târa imeai, wà pwi jè angela, na é pitûâ naa goro ânye. Â é tomara too tà wà i pwi a cipa i pwàci. Â é ina tée pâ: «Po dau wâru [pâ âboro, wâni gòropuu na rà

---

† **14:13** Dernière phrase—é, Ê pâ wakè kàra, âna paâjupârarà. Grec: Ê pâ wakè kàra, âna pâra wiàrà. **14:14** Daniel 7.13 ‡ **14:14** Wà Pwina naîri âboro—é, Pwi âboro na pwacèwii ê Pwina naîri âboro (Iésu Kériso). § **14:15** Wâra pwapwicîri—Ucina co, ba ticè âji wâra pwapwicîri na wânidò napwéretòotù. (Còo Auinapàpari 21.22.)

* **14:15** Piûnya—Récolte. Munaa ucina goo tèpa âboro diri, na o todâra naa na pitèimuru kà Pwiduée (Osée 6.11). É, tèpa âboro kà Pwiduée co, na rà mwa tò naa na Mwaciri kêe (Maréko 4.29).

14:18 Joël 4.13

èpà. Â rà pwacèwii] ê pâ nacici pwâra dipâa na jèe po dau târa. Â gà tù paé i pwàci, â gà tapàgàra.»

¹⁹⁻²⁰ Â é tüboo i pwàci kêe i pwi angela, naa gòropuu. Â é tapàgà i pwâra dipâa wâ gòropuu. Â é tù naa na aubigagai dipâa, naa gòroigé jii ê napô. Â còogairà, â é nama joro ê dipâa. Ba wàépwiri ê pwâra putàmù kà Pwiduée. Â o joro ê domii kà tèpa âboro èpà, â o tù too, ma tù jai caapwi âboro†, naa na 300 kilomètres.

15

7 <δ> *Ipwabwàti 7 bétubatòina*

¹ Gée na càùé, â go côo [mwara naa na nyuâa, pâ pâra muru na o mwa tèepaa]. Â go pò goo jè câmu kêe na dau maina, naa napwéretòotù. Ba pwa 7 *angela, na rà tà pa pâ 7 bépítubatòina. Wàé kaa pwiri ê bénabwé maagé côo, bénabwé pwâra putàmù kà Pwiduée.

² Â go côo ê jè nawià na pwacèwii wàrapéa na pwa ânye na. Â pwa pâ âboro [na rà coo gòro i najawé]—wà tâpé na rà piétò jii wà Itémuru, wà i pwina pwa ânûuê ma nimaro kêe. Â rà cau cipa ê gitar na é naa târa wà Pwiduée. ³ Â rà nyabiri i nyabi kà *Moosé, pwi ênawéna kà Pwiduée, bau nyabi kà *Pwi nari mutô:

«Dau maina wakè'gà,
maina ma pwényuâa,

14:19-20 Ésaïe 63.3; Auinapàpari 19.15 † **14:19-20** Jai caapwi âboro—Grec: Jai aunapaò na pwâra òoci (mors). **15:3** Exode 15.1; Psaume 139.14, 145.17

co Pwidueé Caa.
 Dau maina nii'gà,
 naa gòro diri pâ muru;
 pwâra ukai'gà
 goro diri pâ Ba!
 *Tàrù pâ naigé'gà!
⁴ Wâgà co na gà pwicîri.
 Wâgà co na gà Pwidueé.
 O wàilàapà cè âboro,
 na càcaa wâgotêe googà?
 O wàilàapà cè âboro
 na câe caa ipwamainagà?
 O nye ticè caapwi!
 Rà o cau me pâ Ba;
 rà cigòboo na aragà.
 Ba paari wakè'gà
 pâ tàrù ma âjupâra'gà!»

7 wâra jawé bétubatòina <ε>

(*Naporomee 15.5–16.21*)

⁵ Gée na càué, â go ucâri ê napwéretòotù, â go côo ê *wâra pwapwicîri pwa goro imwaano. Âna tàpirié ê ére na dau pwicîri na wâna. ⁶ Â rà còobé wà i tèpa 7 angela, na ia rà cipa ê pâ 7 bétubatòina*. Â rà coona ârabwée imwaano na dau pwaa, â rà pii nawâarà goro pûukake na mwani mii. ⁷ Â wà pwi jè ârapàara tèpa ârapàpé macii na pwa nyuâarà, âna é jèpa naa tà tèpa 7 angela bèepwiri ê wâra jawé mwani mii, na wâbé goro pwâra putâmu kà Pwidueé, wà Pwina é *wâro dâra gòiri awé.

15:4 Psaume 86.9; Jérémie 10.6–7
 Bétubatòina—Malheur, plaie, fléau.

15:5 Exode 38.21

* **15:6**

⁸ Â i wâ pwicîri, âna é nye wâbé kaa goro mu, géé goro é pai maina ma muugère kà Pwiduée, ma é pàtamee. Â nye ticè jè âboro cèna pâriê ma é tò naa na i wâ pwicîri, tèepaa naa goro cè pai pacoò kâra diri é pâ bétubatòina kà tèpa 7 angela.

16

¹ Géé na càùé, â go tère é pwâratùra na maina, naa na é ére na dau pwicîri, na é ina tà i 7 *angela pâ: «Guwà pâra, â guwà wicèpwiri é pâ wâra jawé naa gòropuu, ba câmu kâra é pwâra putâmu kà Pwiduée.»

1 <ε> Tonga

² É pâbéaa pâ wà pwi jè angela, â é wicèpwiri é wâra jawé kêe naa gòropuu. Â nye tèepaa kaa é pâ tonga na po èpà ma miiri, naa goo diri tàpé na rà cigòboo târa i ânuu wà Itémuru ma ipwamainâ— wàilà na pwa é câmu kêe na wâgoorà. Â rà dau céepwâ* goo.

2 <ε> Nawià na mii

³ Nabwé, â é me wà pwi béârailu kà tèpa angela, â é wicèpwiri i wâra jawé kêe naa nawià. Â é nye biie kaa i nawià ma mii-tòri, pwacèwii é domii kâra é âboro bà. Â rà po cau bà diri pâ muru na tâa nawià.

3 <ε> Nairiwâ na mii

⁴ Nabwé, â é me wà pwi béâracié kà tèpa angela, â é wicèpwiri é wâra jawé kêe, naa na é pâ nairiwâ, ma é pâ aupò jawé; â nye domii kaa. ⁵ Â go tère pwi

---

15:8 1 Rois 8.10–11; 2 Chroniques 5.13–14; Ésaïe 6.4   16:2 Exode 9.10; Auinapàpari 13.12–17   * 16:2 Céepwâ—Souffrir, être dans l'affliction.   16:3 Exode 7.17–21

jè angela, [na pitûâ naa] goro diri pâ najawé, na é
ina tâ Pwiduée pâ:

«Wâgà co na gà *târù!
Ba wâgà nabà,
â wâgà napwiri!
Wâgà na gà pwicîri.
Pwa târù'gà co
ma gà pitèirà,
ma pwa wârimuru târa.
6 [Ba rà pwa na èpâ]:
Rà nama joro domii,
domii kêra ê Ba'gà
ma tèpa *péroféta'gà.
Â gà pawâdoorà ni
goro ê domii,
na jèpa pârirà. Nabwé!»

7 Â go tère mwara ê pwâratùra, me géé na i
*aamwari târa imeai. Â é ina pâ:

«Ûu kaa, co Pwi Ukai
Pwiduée kêjè!
Dau maina nii'gà
naa gòro diri pâ muru.
Âjupâra ma târù
ê pai pitèi'gà,
[ma wârimuru
na gà naa târa]. Nabwé!»

⁴ <ε> *Tòoka*
8-9 Nabwé, â é me wà wà pwi béârapapé kà tèpa

angela. Â é wicèpwiri ê wâra jawé kêe naa na i tòotù. Â rà nye dau tòoka kaa goo pâ âboro. Êco na càra caa pinünüma ma rà biirà, ma rà ipwamaina Pwiduee. Â rà pinabaèpàé, géé goo na wàé na pwa pàtàmee, naa goro ê pâ bétubatòina bèèpwiri.

5 <ε> *Bàuté*

¹⁰ Nabwé, â é me wà pwi bé 5 kâra angela. Â é wicèpwiri ê wâra jawé kêe naa gòro ê autâa kà Itémuru. Â nye bàuté kaa ê mwaciri kêe. Â wà tèpa âboro, âna rà tòngüru poropwârà. Ba rà dau maagé côo [goro pai tonga kàra]. ¹¹ Êco na càra caa pinünüma, ma rà coo jii ê pâ tûâ kàra na èpà. Â rà pinabaèpà wà Pwiduee *napwéretòotù.

6 <ε> *Mwari nairiwâ Euphrate*

¹² Nabwé, â é me wà pwi bé 6 kâra angela. Â é wicèpwiri ê wâra jawé kêe, naa nairiwâ maina Euphrate. Â nye po mwari kaa, ba na o naigé kà tèpa ukai, na rà o mwa me géé na auêgòdò tòotù†.

¹³ Nabwé, â go côo pâ âracié duée na miiri, na rà pwacèwii ê pâ gérenu‡. Â rà jèpa còobé géé na pwâ i pwi Dàragô, ma wà Itémuru, ma i pwi péroféta, pwi a pwâ, [na ina gooé mwara pâ pwi macii na èpà]§.

¹⁴ Wà tèpa duée bèèpwiri, âna [pwa pàtamarà ma] rà pwa pâ câmu, na rà pò goo pâ âboro. Â rà pâ nau panaimari tèpa ukai wâni gòropuu, ba na rà

16:10 Exode 10.22; Ésaïe 8.21–22   **16:12** Ésaïe 11.15   † **16:12** Auêgòdò tòotù—L'est.   ‡ **16:13** Gérenu—Munaa ucina goo ê popai kà tèpa duée bèèpwiri na miiri.   § **16:13** Na ina gooé mwara pâ, pwi macii na èpà—Còo Auinapàpari 13.11.   **16:14** Auinapàpari 19.19

pipaa dà Pwiduée, na ê Tòotù na é jèe pacoo. [Na pwi Tòotù bèepwiri, âna ée mwa piétò, ma pitèi ê gòropuu diri wà Pwiduée. Ba wàé co na] dau pwa pàtàmee naa gòro diri ê pâ muru.

¹⁵ É ina wà Pwi Ukai Iésu pâ: «Guwà tère bwàti, ba go o mwa wâjué me còwâ*, [â go péa papòwà] pwacèwii pwi a mura naa ne. Â cidòri nyuâa pwi âboro na é tà tàcî, ma pwabwàti ê pâ ârabwée kêe. Ba péa é tà cicàpé, â ée mwa kamu wiàna còoê.»

¹⁶ Wà tèpa duée âna rà panaimari tèpa ukai gòropuu, naa na jè nadàbo, na ina goo pâ Har-maguédon goro pwa *hébèru.

7 <ε> *Gù napuu ma popaa moo*

¹⁷ Nabwé, â é me wà pwi bé 7 kâra angela. Â é wicèpwiri ê wâra jawé kêe, naa gopaérenao. Â go tère ê pwâratùra na maina géé na autâa kà Pwiduée, wâna ê wâra pwapwicîri. Â é tomara too pâ: «Jèe po cai coo diri!»

¹⁸ Â nye pwa âra kaa tikakara, â é kûu. Â nye tèepaa kaa ê kakürubwaanu na dau maina. Â càcaa pwa cè gù napuu cèna wàrapwiri, tapoo géé na é tèepaa pwi âboro naani gòropuu. ¹⁹ Â téura pâ ville na wâru wâ gòropuu. Â po pitadàrùé ma âracié pàara, ê ville maina†. Ba nye wàrapwiri kaa ê wârimuru na é naa târa ê ville Babulona wà

16:15 Mataio 24.43–44; Auinapàpari 3.3 * **16:15** Go o mwa wâjué me còwâ—Bénabwé pai tèepaa me kà Iésu. **16:16** Zakarie 12.11 **16:18** Auinapàpari 4.5, 8.5 **16:19** Auinapàpari 14.10 † **16:19** Ê ville maina—Munaa Babulona (ucina goo Roma. Còo note goo Auinapàpari 17.1), é, pwiri Iérusaléma.

Pwiduée. Ba é pawâdooé goro dipâa, na tòo goro é pwâra putàmù kêe.

²⁰ Â diri é pâ pô ma jaa, âna rà jèpa ipiina, gée goro é kakürubwaanu. ²¹ Â rà nye tûu kaa gée napwéretòotù, pâ pàiri popaa na moo, na po dau maina, pwacèwii é baikè cima† na tûu naa gò tèpa âboro. Â rà pinabaèpà Pwiduée goo wà tèpa âboro. Ba dau maina awé pâ bétubatòina bèepwiri.

17

Tô ilàri gòronaigé Babulona

¹ Gée na càùé, â é medario, wà pwi jè ârapàara tèpa 7 *angela, na ia rà wicèpwiri i pâ 7 wâra jawé. Â é ina tòo pâ: «Gà me, ma go paari tâgà é wârimuru [na ée mwa naa wà Pwiduée] tà i pwi ville na maina, goro jènere pâ nairiwâ na wâru*, na ina goo wê pâ 'Tô ilàri gòronaigé, na é dau èpà'. ² [Ba dau miiri é wakè kêe.] Ba rà ipuu† ma diri tèpa ukai naa gòropuu. Ê pâ tûâ kêe âna pwacèwii dipâa, na é naa târa pâ âboro gòropuu, ba na rà cau ipwirié, ma wârori é tûâ kêe.»

³ Â wà i pwi angela, âna é popao naa na nyuâa, naa namaré. Â go côo naawé i tò ilàri bèepwiri, âna

---

16:20 Auinapàpari 6.14   **16:21** Exode 9.23–24; Auinapàpari 11.19   † **16:21** Ê baikè cima—Grec: Caapwi talent. Câmù kêe, âna 35–40 kilo.   **17:1** Jérémie 51.12–13   * **17:1** Ville na maina...

Babulona biu, âna ucina goo Roma, é ville maina na pàara kà Ioane. Â ucina goro diri pâ pubu âboro na càra caa papwicîri Pwiduée.

17:2 Ésaïe 23.17; Jérémie 51.7; Auinapàpari 14.8   † **17:2** Rà ipuu—Ê wârogòronaigé, âna ucina goro é pai pwamaina wâra pâ duée imudi. Â ucina mwara goro é pai càcaa papwicîri Pwiduée.

17:3 Auinapàpari 13.1

é tâa gòro ê macii na dau mii. Â po 7 pûru i macii, ma po 10 gi kêe, [ba wà Itémuru]†. Â wii naa na diri ê naiié ê pâ nee béipwamainae ma béinabaèpà Pwiduée.

⁴ Â wà i tô ilàri, âna é coona é ârabwée na dau bwùucùru ma mii, [pwacèwii pâ ârabwée kà tèpa ukai ma âboro imaina]. Â é picûâae goro mwani mii, ma perle, ma pâ atü na maina é wâri wèe, na pwâra. Â é tà pa é wâra jawé mwani mii na wâbé goro pâ muru na miiri. Ba pâ muru na èpà, gée goro é càraé na dau èpà. ⁵ Â wii na gaadaae é nee na pitàbinyiri, [âna é âji ère na pai ina wèe pâ]:

BABULONA NA DAU MAINA—NYAA
KÀ PA ILÀRI GÒRONAIGÉ MA ÊDIRI PÂ
TÛÂ NA MIIRI NAA GÒROPUU.

⁶ Â go côo pâ é ipwirié, ba é jèe dau wâdo é domii kà tèpa âboro kà Pwiduée, na tètàmwararà, gée goro é pai cèikî kàra naa goo Iésu.

Ina tà Ioane pai ina wèe

Go ucâriê, ba go dau pò gooé. ⁷ Â é ina tôo wà i pwi angela pâ: «Gorodà na gà pò gooé? Go o ina tâgà é pai ina wèe na tàbinyiri, goo wà tô bèepwiri, ma wà Itémuru, na é coo gooé, ma pâ 7 pûruê ma pâ 10 gi kêe.

⁸ «Ba wà Itémuru, âna é wâro béaa, â é jèe bà nabà. Â ée mwa toome còwâ, gée na é Oolaa na ia dau

---

† **17:3** Ba wà Itémuru—Còo Auinapàpàri 12.3. **17:4** Jérémie 51.7; Auinapàpàri 18.16 **17:6** Auinapàpàri 18.24, 19.2 **17:7** Auinapàpàri 13.1 **17:8** Daniel 12.1; Auinapàpàri 11.7, 13.7

wâgòro§. Â rà o pò goo, ê pâ âboro gòropuu—tàpé na càcaa wii neerà, naa na Tii goro wâro béaa kêra ê pai tòpò wâra ê gòropuu. Êco na, ûna é còobé wà Itémuru, â wà Pwidueé, âna ée mwa nama tiàué bamwara.

⁹ «Wà pwina é tèi bwàti pâ muru, âna wâdé na é tâmogòori ni, pâ: Ê pâ 7 pûruê bèepwiri, âna câmu kêra ê 7 nari jaa*, na é tâa wê i tô ilàri. Â câmu mwara kà 7 tèpa ukai. ¹⁰ Ba tèpa 5 géee goorà, âna rà jèe tûu. Â é bwaa nye tà tâa pwi jèpwi. Â bwaa nye tiàù pwi jèpwi. Â wiàna ée mwa tèepaa, â o càcaa gòiri ê pai tâa kêe. [Ba é jèe nye pacoò pwiri wà Pwidueé.]

¹¹ «Napwa naa goo wà Itémuru, na ia é wâro béaa, â na ia é jèe bà, âna wàé kaa pwiri pwi jè ârapàara tèpa 7 ukai. Â [éee mwa wâjué còwâ, ba na] é pwi bé 8 kêra ukai mwara, béaa kêra ê pai tubatiàué.

¹² «Napwa naa goo ê pâ gi kêe na gà còo, âna câmu kà pàra tèpa 10 ukai, tàpé na bwaa ticè mwaciri kàra. Â o naa tàra co ji pàara, na càcaa gòiri†, ma rà o pitûâ na, ma wà Itémuru.

¹³ «Nye caapwi ê aunünüma kàra, ma rà pinaa é pàtamarà, ma é tàrù târa pitûâ, naa gooé. ¹⁴ Ba rà o mwa ipaa dà *Pwi nari mutò. Êco na é nye piétò jiiirà. Ba nye wàé kaa na é Pwi a pitûâ kà tèpa pitûâ, ma Pwi Ukai kà tèpa ukai. Â rà o tâa ma wàé‡, wà

§ 17:8 Oolaa na ia dau wâgòro—Còo 2e note goo Auinapàpari 9.1.

* 17:9 7 nari jaa—Ucina goo wâ ville Roma, na bari naa gò 7 nari jaa. Tèpa 7 ukai, âna pwiri pàra tèpa ukai (empereur) naawé.

17:12 Daniel 7.7,24 † 17:12 Ji pàara, na càcaa gòiri—Grec: Caapwi ineretòotù. ‡ 17:14 Â rà o tâa ma wàé... é, Â rà o piétò ma wàé...

tèpa âboro kêe—tàpé na é todàra, ma pitòrigarirà, ma rà cimwü naa na é cèikî kàra.»

Rà èpàri tô ilàri tèpa ukai

¹⁵ É ina tóo mwara i pwi angela pâ: «Gà còo pâ nairiwâ na wâru [naa goro jènere i ville] na ia é tâa wê i tô ilàri gòronaigé. Wàé kaa pwiri ê câmu kâra pâ âboro, géé na diri pâ puâboro, ma pwâratùra, ma napô, ma Ba.

¹⁶ «Napwa naa goo Itémuru, â pâ 10 gi kêe, [âna tèpa 10 ukai] âna rà o pâ nau èpàri i tô ilàri gòronaigé. Â rà o mwa popa ê pâ naneemuru tóni, ma pâ ârabwée kêe, ba na o ticè kêe, â ée mwa pâra cicápé. Â rà o mwa uti ê pièe, ma cîri napwùrudòe naa gòro ânye.

¹⁷ «Rà wàrapwiri, ba na pacoo ê câbawâdé kà Pwiduée. Ba wàé kaa, na é tòpò ê auniimiri naa na pwâranümarà, ba na rà cau pitêrerà, ma rà naa tà Itémuru ê pwâra ukai kàra. Â wàrapwiri, tèepaa naa goro ê pai pacoo diri ê pwi na ia é jèe mara ina wà Pwiduée.

¹⁸ «Napwa naa goo i tô ilàri bèepwiri, na ia gà còoê, âna é câmu kâra ville maina, na é pitûâ kâra diri tèpa ukai wâ gòropuu.»

7 popai goo babulona <ζ>

18

(Naporomee 18)

¹ Géé na càuru ê pâ pwi bèepwiri, â go còo mwara pwi jè *angela, na é boome géé napwéretòtù.

Â naa têe pàtâmee na maina. Â dau maina pai muugère kêe, na é pwéelaa pàpari ê gòropuu.

É pitèié Pwiduée

1 <ζ> O téuraé

² Â é tomara tôo pâ*:

«Ée jèe tûu *Babulona,
téura napô-bà!

[Ticè âboro wê!]

Jèe wâ kà tèpa u,
pwârawâ kâra duée,

bawâ kâra arâu,
[aucârü kâra akâna]

autâa kâra diri,
pâ macii na miiri.

³ [Tojii tô ilâri-bâ.]

É naa dipâa kêe.

Rà ipwirié pâ Ba.

Rà pâ nau pwacèwiié.

Rà pwa tûâ na miiri.

Rà ipuu imudi ma wàé,

pâ ukai gòropuu.

Wâro géee gooé

tèpa pi-icu.

Wâru mwani kâra,

géee goo pâ tûâ èpâ kêe. Nabwé!»

2 <ζ> Dau maina wârimuru kêe

⁴ Go tère ê jè pwâratùra me géee napwéretòotù, na é ina pâ:

18:2 Ésaïe 13.21, 21.9, 34.11–14; Jérémie 50.39; Auinapàpari 14.8

* **18:2** Pwiri bétapoo popai goo Babulona, âna tâa na naporomee
17. **18:4** Ésaïe 48.20; Jérémie 50.8, 51.6,45; 2 Korénito 6.17

«Tèpa naîô wée!
 Uru jii Babulona.
 Còobé jii tôobà.
 Uru jii pâ èpà kêe.
 Naaco pâ tûâ kêe.
 Ba guwà péa tòpi
 ê wârimuru kêe!
 Dau maina aré
 na go o mwa naa tée.
⁵ Dau wâru èpà kêe.
 Dau pòri too,
 tèepaa naanidò
 napwéretòotù!
 Go côo wakè kêe,
 â câgo caa pwanauri.
⁶ Go o mwa papodé.
 Naa wârimuru tée
 wiâra pâ èpà kêe.
 Naa tée na dau maina
 jii ê pwina é pwa.
 Pwaai wârado kêe.
 Ba é naa dipâa kêe
 [târa tubaèpà târa pâ Ba].
 Pwaai mwara
 goro dipâa na gòo,
 ba na é wâdo côwâ.
 [Â ée dau maagé goo.]
⁷ Dau maina nūmee.
 Wâru mwani kêe.
 Maina ipwàdéé kêe.
 Êkaa na wàrapwiri:

18:5 Genèse 18.20–21; Jérémie 51.9   **18:6** Psaume 137.8; Jérémie 50.15,29; 2 Tésalonika 1.6   **18:7** Ésaïe 47.7–9

O maina aré kêe.
 Piêdò maagé kêe.
 É pi-ina kêe pâ:
 “Go nye tô ukai.
 Câgo caa tô dâpwà.
 O câgo caa côo pikîri.”
⁸ Êkaa na wàrapwiri,
 na ji caapwi tòotù,
 ée pâ nau tô dâpwà.
 Ée mwa côo pikîri.
 Ée mwa copwa.
 O cîriê naa na ânye.
 Ba maina pàtâmoo,
 wâgo Pwiduée
 ma go pitèié. Nabwé!»

Rà imuruê tèpa âboro

3 <ζ> Tèpa ukai

⁹ Wà tèpa ukai kâra gòropuu, âna rà o côo ê muru ânye, wiàna tòo Babulona, â rà o dau pi-i ma pi-jinünü gooé. Ba rà tèpa bée, na rà pwa pâ muru na dau èpà ma wàé. Â jèe dau pwa neemururà géé gooé. ¹⁰ Â rà o coo na wâiti wê, goro ê pai wâgotàra goo ê pai maagé kêe. [Â rà o pwùkùru.] Â rà o mwa ina pâ:

«Wârico Babulona!
 Wârico napô maina!
 Téura ma tubatiâué†,
 na ji caapwi tòotù!»

18:8 Auinapàpari 17.16   **18:9** Ézékiel 26.17, 27.30–35   † **18:10**
 Téura ma tubatiâué—Grec: Pitèigà.

4 <ζ> *Tèpa pi-icu*

¹¹ Rà imuruê ma pijinünü wà tèpa pi-icu wâni gòropuu, ba jèe ticè âboro cèna ée wâri cè neemururà. ¹² [Ba wàé, na ia é mu wâri diri pâ na jèpapara muru] na dau maina wâri wèe, na rà mu icuri:

Pâ mwani mii, ma mwani pwaa;
 Pâ atü na dau maina wâri wèe;
 Pâ na jèpapara imwaano na dau wâdé;
 Pâ upwâra na ûrea;
 Pâ muru na pwa goro béokée kâra lélépâ‡;
 Pâ muru na pwa goro upwâra;
 Pâ paò ma paò mii;
 Pâ atü pwaa na dau wâdé§;
¹³ Pâ na jèpapara jawé ûrea, ma wâi na ûrea;
 Pâ dàuru upwâra na ûrea na jè cîri;
 Pâ dipâa, ma géree, ma dàuru poloa, ma blé;
 Pâ paaci ma mutô, ma pâ òoci ma wàtio;
 Pâ ênawéna na piirà, na dau pwaée kâra.

5 <ζ> *Tèpa pwa mwani kâra*

¹⁴⁻¹⁵ Wà tèpa pi-icu, na dau pwa mwani kâra, géee goo i ville Babulona, âna rà o dau pi-i, ma pijinünü gooé. Â rà o ina tée pâ:

«Ticè neemurugà:
 Muru na jajau,
 muru na pwényuâa,
 muru na wâdé tâgà.
 Cau tubatiàurà.

18:11 Ézékiel 27.36   **18:12** Ézékiel 27.12,13,22 ‡ **18:12** Béokée kâra lélépâ—Défenses d'éléphant, Ivoire. § **18:12** Pé atü pwaa na dau wâdé—Marbre.   **18:14-15** Ézékiel 27.31,36

Â o câgà caa pâmarirà.»

Â rà o coo na wâiti wê, goro ê pai wâgotàra goro pai maagé côo kêe. Â rà o pwùkùru. ¹⁶ Â rà ina mwara pâ:

«Wârìco Babulona!
Wàé na é coona
imwaano mii
ma bwùucùru
na kîri é aaé.
Â maina wâri wèe.
Wàé na é picûâaé
goro mwani mii,
ma pâ atü na pwâra.
¹⁷ Jèe ticè tée diri
na ji caapwi tòotù!»

6 <ç> Tèpa pâra gòro wànga

Rà picoo iti jiié mwara wà diri tàpé na rà pâra gòro wànga—wà tèpa apooro wànga, ma wà tèpa pitûâ naa gòro wànga, ma wà tèpa taa ârawéà, ma diri tèpa matélo.

¹⁸ Â rà o côo i muê na tòé, â rà o i, ma pi-ina tàra pâ: «Wâpà cè napô cèna wàra ê ville bèeni? Au! Nye ticè!»

¹⁹ Â rà o i, ma pijinünü, ma tü dàuru puu naa na pûrurà, [goro pai tòina kàra]. Â rà o wiikau burà ina pâ:

«Wârìco Babulona!
Wârìco napô maina!

18:16 Auinapàpari 17.4

18:17 Ésaïe 23.14; Ézékìel 27.27–29

18:18 Ézékìel 27.32

18:19 Ézékìel 27.30–31

Dau pwa mwani kâjè,
gée goo ville bèeni.
Téura ma tubatiàué
na jì caapwi tòotù!»

20 [Êco na wàéni ê popai ba kà tèpa âboro kà Pwidiúé]:

Câbu, co napwéretòotù!
Guwà ipwàdéé,
âboro kà Pwidiúé—
wâguwà tèpa *apostolo,
wâguwà tèpa *péroféta!
Ba é jèe téuraé,
é tojiié wà Pwidiúé.
É pwa wârimuru têe,
ba é tubaèpà tàwà.

Bénabwé popai gooé

7 <ç> *O câjè mwa caa côôê côwâ*

21 Nabwé, â go côo wà pwi jè angela na dau pwa nii kêe. Â é popa ê diopwaa kâra atù*, â é tü naa nawià, â é ina pâ: «O ciura wàrapwiri wà Babulona, ville maina, â o tüê wàrapwiri, â o câjè mwa caa côôê côwâ. 22 Â o câjè mwa caa tère côwâ cè airi gitar, ma cè pwâra uu kâra kuruò, ma cè pwâra uu tutu. O tiàu cè pwi jè a wakè goro upwâra ma padò. Â o câjè mwa caa tère côwâ cè airi atù bécaagai blé.

18:20 Deutéronome 32.43; Ésaïe 44.23; Jérémie 51.48   **18:21**
Jérémie 51.63–64; Ézékiel 26.21   * **18:21** Ê diopwaa kâra
atù—Napéaati naa na grec pâ: Pwacèwii ê jè meule na maina. (Còo
ânuuru aucòogai élaio naa nabibiu kâra tii.)   **18:22** Ésaïe 24.8;
Ézékiel 26.13

23 Â o câ mwa caa pwéelaa cōwâ cè ânye wê. Â o câjè mwa caa tère cōwâ cè pwâratùra kà du a tapoo piéa.

«[O popa jiiḡà, co Babulona, êdiri pâ pwi bèepwiri, majoroé ê tûâ'gà na èpà.] Ba gà pwacèwii tō a pwa dooki†. Ba wà tèpa pi-icu'gà, na rà dau imaina naa na gòropuu diri, âna rà pa-imwüru ê pâ Ba diri.

24 «Ûu, [o maina wârimuru'gà] ba gà nye pwi majoroé, ba gà pòtàmwara tèpa péroféta, ma pàra tèpa âboro kà Pwiduée. Ûu, dau wâru tàpé na pòtàmwararà géé googà, pitiri gòropuu; [â o pitèigà goo]‡.»

19

Nyabi goro pai piétò naa napwéretòtù

1 Géé na càuru ê pâ muru bèepwiri, â go tère ê pwâratùra kà tàpé na rà po dau wâru awé, wânidò napwéretòtù. Â rà tomara too pâ:

«Aléluia! Aléluia!
Pwamaina Pwiduée!
Wàé na é pa-udòjè!
Wâjaaé ê muugère,
ma nii ma pàtamee!

2 Âjupâra ma *târù
ê pwina é pitèi.
Ba é tèi tōobà,
na é wâgòronaigé

18:23 Jérémie 7.34, 16.9, 25.10 † **18:23** Gà pwacèwii tō apwa dooki—Munaa ucina goro pai maina wàra nūma tèpa âboro, ma pai naa càurà naa goo wà Pwiduée. **18:24** Jérémie 51.49; Auinapàpari

17.6 ‡ **18:24** Pwiri popai kà Ioane, na é wii i tii bèeni, é, pwiri gòobàra popai kà pwi angela. **19:2** Deutéronome 32.43; Auinapàpari 6.10

na miiri tûâ kêe,
 tô na é tubamiiri
 tàpé na wâ gòropuu.
 Â é naa têe Pwi Ukai
 wârimuru kêe,
 wâri wâra domii
 kâ tèpa ênawéna,
 tèpa âboro kêe
 na pòtàmwararà. Nabwé!»

³ Â rà tomara too mwara wà tèpa âboro, ma ina pâ:

«Aléluia! Aléluia!
 Mu too é mu
 goo wà tûoni!
 Mu too awé
 dâra gòiri! Nabwé!»

⁴ Â wà tèpa 24 ijiao, ma pâ ârapàpé macii na pwa nyuâarà, âna rà cigòboo ma tûu jûrurà ara Pwiduée, na é tâa gò é autâa kêe, â rà pwamainâe ma tomara too pâ: «Aléluia! Amen! Wâdé na wâra!» ⁵ Â go tère é pwâratûra me gée goro jènere autâa kâ Pwi Ukai, na ina pâ:

«Pwamaina Pwiduée,
 Pwi Ukai kâjè,
 wâguwà diri,
 pâ ênawéna kêe,
 na maina ma kîri! Nabwé!»

Piêa kâ Pwi nari mutô

⁶ Go tère mwara ê toromacè*, na pwacèwii pwâratùra kà tèpa âboro na rà dau wâru. Â dau maina aié, pwacèwii ê airi pwiritée†, ma pwâra itâa kêra tikakara, na é kûu ba maina. Â rà gére ina pâ:

«Aléluia! Aléluia!
É pitûâ Pwiduée,
Pwi Ukai kêjè!
Dau maina nii kêe,
naa gòro diri pâ muru!

⁷ Jè cau ipwadée!
Jè piêgòtùru!
Jè pipwamainaê!
Ba jèe tèepaa tòotù:
É piéa Nari Mutô.
É ipwabwàtié
wà tô ilàri wâdèe.

⁸ Jèe naa tà tóoni
na é coona lino,
imwaano na kêri aaé! Nabwé!»

(Napwa naa goo é imwaano lino bèepwiri, âna câmu kêra pâ tûa na wâdé, na rà jèpa pwa wà tèpa âboro kà Pwiduée.)

⁹ Nabwé, â i pwi *angela, âna é ina tóo pâ: «Gà wii pâ: “Cidòri nyuâarà tàpé na todàra naa goro é piéa kà *Pwi nari mutô.”»

Â é ina tóo mwara pâ: «Ê popai bèepwiri, âna âjupâra, ba popai kà Pwiduée.»

19:6 Auinapàpari 14.2 * **19:6** Toromacè—Écho, bruit résonnant.

† **19:6** Pwacèwii é airi pwiritée—é, Pwacèwii pâ wià na dau maina.

19:7 Ésaïe 61.10; Auinapàpari 21.2 **19:9** Mataio 22.2–3

10 Â go cigòboo ma tùu jùruo na ara i pwi angela. Êco na é ina tóo pâ: «Ai! Bwa! Gà cibwaa wàrapwiri, ba ju nye cau tupédu ênawéna kà Pwiduée, wàiju ma wà diri tèpa béejè na rà *paâjupâra pâ, rà tèpa âboro kà Iésu†. Â gà pwamaina co Pwiduée! Ba wà diri tàpé na rà paâjupâra Iésu, âna é tâa jaarà é Nyuââê Pwicîri—ê pwi Nyuââê Pwicîri na é tâa jaa tèpa *péroféta, ma nama rà inapàpari é popai kà Pwiduée§.»

pwâadâra gòropuu 7 muru na é côo ioane <η>

(Naporomee 19.11–21.8)

1 <η> *Pwi a tâa gòro òoci na pwaa*

11 Gée na càué, â go côo ê napwéretòotù, na é tàpirié, â go côo pwi òoci na pwaa. Â pwa pwi âboro na é tâa gò, âna ina gooé pâ ‘Tàrù’ ma ‘Âjupâra’. Ba tàrù ma âjupâra pai pitèi kêe wà tèpa âboro. Â é pipaa [dà tàpé na rà cicaraé]. 12 Â é du âraporomee, âna pwacèwii doromara ânye. Â wâru é pâ bwe korona, naa gòro pûruê. Â wii naa gooé nee na tàbinyiri, na càra caa tâmogòori é pâ âboro, â nye wàé co. 13 Â é coona é ârabwée na bwari goro domii. Â tuneé tée mwara pâ: ‘Popai kà Pwiduée’.

19:10 Apostolo 10.25,26; Auinapàpari 22.8–9 † **19:10** Na rà paâjupâra... é, Na rà tà cimwü naa goro é âjupâra, na é paari wà Iésu. § **19:10** Dernière phrase—é, Ba é âjupâra na é paari wà Iésu, âna é pwi âjupâra, na é pagòo tèpa péroféta, ba na rà inapàpari. **19:11** Psaume 96.13; Ésaïe 11.4; Auinapàpari 1.5, 6.2 **19:12** Daniel 10.6; Auinapàpari 1.14, 2.17 **19:13** Ésaïe 63.1–3; Ioane 1.1,14

14 Rà pâra wiâê ê pwâra paa me gée napwéretòotù, na rà tâa gò ê pâ òoci na pwaa. Â rà coona ê pâ ârabwée imwaano lino, na kîri ê aaé, na po pwaa jajau.

15 Còobé pwêe ê tauwa na po dau éa, bétaa ê pâ Ba, â ée mwa pitûâ ba gòo, goro ê tâjò paò. Â é còogairà pwacèwii ê pwâra dipâa. Wàépwiri ê pwâra putàmu kà Pwiduée na dau pwa pàtamee, naa gò diri pâ muru. 16 Â wâgoro ârabwée kêe ma du pâa-âê*, âna wii ê jè aupwa tii na ina pâ:

Pwi a pitûâ kà tèpa pitûâ,
ma Pwi Ukai kà tèpa ukai.

2 <η> *Marü bwaooré ma ipaa*

17 Nabwé, â go niâ dò, â go côo pwi jè angela, na é coo na i tòotù. Â é gére tomara too târa pâ marü bwaooré, na rà tâ nidò gopaérenao. Â é ina târa pâ: «Guwà me, naa goo ê pi-ija maina, na é pwabwàti ba kàwà wà Pwiduée. 18 Me, ba guwà mwa uti ê pià tèpa ukai, ma tàpé na pwa nii kàra, ma tèpa caa kàra coda. Â guwà mwa uti piàra pâ òoci, ma wà tèpa coda na rà tâa gòrà. Üu, ê piàra pâ âboro diri —tàpé na pwa tàrù kàra, ma wà tèpa ênawéna kàra; tàpé na rà maina, ma wà tàpé na rà kîri.»

3 <η> *Tâjùru Itémuru ma pé macii*

19 Nabwé, â go côo Itémuru ma wà tèpa ukai kàra gòropuu. Â rà gére ipapitiri tèpa coda kàra, ba na rà

19:15 Psaume 2.9; Auinapàpari 1.16, 14.20   **19:16** Auinapàpari 17.14 * **19:16** Wâgoro ârabwée kêe ma du pâa-âê—Munaa wâgoro ê ârabwée na târamiri du pâa-âê.   **19:17** Ézékîel 39.17–20

ipaa ma wà i pwi a tâa gòro òoci pwaa, ma tèpa coda kêe.

²⁰ Â [rà paa, â rà piétò jii Itémuru, â] rà tâjùruru, wàilu naima ma wà pwi péroféta pwi a pwâ. (Wàé kaa na ia é pwa é pâ câmu kêe goro pàtâmee, ba kà Itémuru—ba na é ipa-imwüru é pâ âboro, na ia rà tòpi câmu kà Itémuru, ma ipwamaina é ânuuê.)

Â rà tü-ru, na ru bwaa wâro, naa na nawiâ ânye, ba na cîriru goro dà na tò. ²¹ Â cau pòtâmwara diri tèpa ipaa kàru, goro i tàuwa na ia còbé géé pwâ pwi a tâa gòro òoci pwaa. Â é pâ bwaooré, âna rà cau pwàro goro piàra âboro.

20

4 <η> Tâjùru Caatana naa na 1 000 naja

¹ [Gée na càuru é pai tubatiàu wà Itémuru] â go còo pwi jè *angela, na é boome géé napwéretòotù. Â é popa é kii târa é pwêe na ia dau wâgòro, bau jè itùpàò na dau maina. ²⁻³ Â é tâjùru wà i pwi Dàragò, i pwi dòèa géé na biu, [na nee mwara pâ] ‘Pwi a cicarajè’, é, *Caatana. Â é piié goro i itùpàò. Â é tüê boo, naa na i Oolaa na ia dau wâgòro*, â é kiiri wâriê. Â ée mwa tâa wê wà i pwi Dàragò, naa na 1 000 naja, ba na o câé mwa caa ipa-imwüru còwâ é pâ Ba. Â géé na càuru 1 000 naja, â o mwa tàpo tipié.

19:20 Auinapàpari 13.12–17, 20.10

20:1 Auinapàpari 9.1

20:2-3 Genèse 3.1; Auinapàpari 12.9

* **20:2-3** Oolaa na ia dau

wâgòro—Còo 2e note goo Auinapàpari 9.1.

4 Â nabwé, â go còo pâ nyuâa tàpé na pòtàmwararà, wàrapwiri goo ê pai *paâjupâra kàra wà Iésu, ma pai picémara kàra ê popai kà Pwiduée. Ba càra mu caa pwamaina Itémuru, bau i ânuuê. Â càra mu caa tòpi câmu kêe, na gaadaarà ma naa goro îrà. Â go còo pâ rà tâa gò pâ autâa kâra ukai. Ba [wà Pwiduée âna é] jèe pawârorà còwâ gée na aubà, â é naa tàrù tàra, ma rà pitûâ ma wà Kériso, [pwi *Mesia kêe] naa na 1 000 naja.

5-6 Ba wàilà âna rà tèpa pâbéaa kà tàpé na rà wâro còwâ gée na aubà. Â cidòri nyuâarà, ba rà tèpa âboro pwicîri, [na rà jèe panuâ diri ê wâro kàra tà Pwiduée]. Â [êkaa na rà o *wâro dâra gòiri awé. Ba] o càcaa pwa nii kâra ê béwailu kâra pwâra bà naa goorà. Â rà o coo ara Pwiduée† ma wà Kériso, [pwi Mesia kêe] ma piênawéna kàru. Â rà o pitûâ naima ma wàè, naa na 1 000 naja.

Napwa naa goo pàra tàpé, âna o bwaa càra caa pâji wâro còwâ, wiàna bwaa càcaa nabwé ê 1 000 naja.

5 <η> *Tü Caatana naa na ânye*

7 Géee na càuru pâ 1 000 naja bèepwiri, [na é pacoo wà Pwiduée] â o tipi wà Caatana, géee na karapuu.

8 [Â wàéni ê pwina ée mwa pwa, na go còo naa na nyuâa]: É pâra pâpitiri ê gòropuu, ba na é ipa-imwûru diri pâ Ba naa gòropuu, na ina goorà pâ Gog ma Magog. Â é panaimarirà ma rà pipaa [dà

20:4 Daniel 7.9,22,27; 1 Korénito 6.2; Auinapàpari 13.17   **20:5-6**

Auinapàpari 1.6   † **20:5-6** Coo ara Pwiduée—é, Pwa ârapwailò tà Pwiduée.   **20:8** Ézékiel 38.2,9,15-16

Pwiduée] ma wà tèpa âboro kêe. Â rà po dau wâru awé, pwacèwii ê marawâ, [â pwacoé ma jè pûrarà].

⁹ Rà too, â rà po pâpitiri ê gòropuu, â rà cibèepi ê picaatâa kà tèpa âboro kà Pwiduée, wâna ê napô na wânümee goo. Â é nye tèepaa boome kaa, gée napwéretòotù ê ânye, na é cau cîri tèpa ipaa bèepwiri. Â tubatiàurà bamwara.

¹⁰ Â napwa naa goo wà Caatana, wà pwi ia ipa-imwürurà, âna tüê naa nawià ânye, ma dà na tòo, wâna na ia mara tü naawê mwara wà Itémuru, ma i pwi *péroféta pwi a pwâ. Â rà o aré ma tòina naawê, naa ne ma pwaa, dâra gòiri awé.

6 <η> Bénabwé pitèimuru

¹¹ Gée na càué, [â go côo naa na nyuâa, ê pwina o tèepaa]. Go côo i Pwi Ukai na é tâa gò ê autâa kêe. Â béaa kêe, â nye tubatiâu kaa ê gòropuu ma napwéretòotù, â o câjè mwa caa côoru côwâ. ¹² Â go côo ê pâ âboro na rà jèe bà—pâ âboro maina, ma pâ âboro kîri—âna rà gére coo goro i autâa kà Ukai. Â pòpwara ê Tii goro wâro—[ê tii kà Pwiduée na é wii naawê, nee tàpé na é naa tàra ê wâro].

Â pòpwara mwara pàra tii, na wii naa na, diri pâ tûa kà tèpa âboro. Â ée mwa pitèirà wà Pwiduée wiâra ê pâ tûa kàra. ¹³ Â rà me mwara diri tàpé na rà jèe bà, naa na diri pâ ére—naa napuu, é wâpà wiàna naa nawià. Â poparà pâ naa na ‘Napô kà

20:9 2 Rois 1.10   **20:10** Psaume 11.6; Auinapàpari 19.20, 21.8   **20:12** Daniel 7.9–10; Mataio 25.31–46; Apostolo 17.31; 2 Korénito 5.10; Auinapàpari 13.8   **20:13** Roma 2.6; 1 Pétèru 1.17; Auinapàpari 2.23, 22.12

tèpa bà', ba na ée pitèirà wà Pwiduée†. 14-15 Â tü ê 'Napô kà tèpa bà' bau ê auipwàni, naa nawià ânye. Â tü naawê mwara diri tàpé na càcaa wii neerà naa na Tii goro wâro. Ba wàépwiri ê béwailu kâra pwâra bà, [dàra gòiri awé].

21

7 <η> Âmu napwéretòotù ma gòropuu

¹ Gée na càué, â go còo [naa na nyuâa] ê napwéretòotù bau ê gòropuu, na ru bwaa âmuê. Ba jèe tiàu ê napwéretòotù ma gòropuu béaa, â jèe tiàu mwara ê nawià. ² Â go còo ê napô na pwicîri kà Pwiduée, âna wâ *Iérusaléma na bwaa âmuê. Âna é gére boome gée napwéretòotù gée jaa Pwiduée. Â picûâaê, pwacèwii ê tô jè èpo dopwa, na é ipwabwàtié târa pwi éaé, [ba na ru piéa]. ³ Â go tère pwi jè âboro naa goro jènere autâa kà Pwiduée, wânidò *napwéretòotù, na é tomara too pâ:

«[jè còo jè muru
na bwaa âmuê]:
É boo wà Pwiduée.
É tâa jaa tèpa âboro.
É wâjaara wàé.
Rà o nye Ba kêe.
Wàé na ée Pwiduée kàra.

† **20:13** Grec: Ê nawià, âna é naa too diri tàpé na ia rà bà naa na; â é 'Napô kà tèpa bà', âna é naa too diri tèpa bà, na rà tâa wê. Â jèpa pitèirà, wiâra jèpa wakè kàra. **20:14-15** Psaume 69.30 **21:1** Ésaïe 65.17; 2 Pétèru 3.13 **21:2** Ésaïe 52.1, 61.10; Hébéru 11.16, 12.22; Auinapàpari 3.12 **21:3** Lévitique 26.11,12; Ézékiel 37.27; Zakarie 2.14; 2 Korénito 6.16

⁴ Êe câtura nûru i kàra.
 Â o ticè aré ma tòina kàra.
 Jèe nabwé ê maagé.
 Tiàu awé ê pwâra bà.
 O càra mwa caa i.
 Ba jèe tiàu pâ muru béaa. Nabwé!»

⁵ Â wà Pwi Ukai, na é gére tâa gòro autâa kêe, âna é ina tôo pâ: «Gà côo, ba go nama âmuê diri ê pâ muru.»

Â é ina mwara pâ: «Gà wii [ê pwina gà côo ma tère] ba nye âjupâra ma *târù ê pâ popai bèepwiri.»

⁶ Â é ina tôo mwara pâ: «Jèe po cau coo diri! Ba wâgo *Alpha* ma *Oméga*; wâgo autapoo goo ma pwâadèrèè. Go o mwa naa, naa goro piticèmururu naa goo, ê jawé târa wâro géé na pwârapò, tà diri tàpé na nûmarà dâra wâdo. ⁷ Â go o mwa naa diri pâ aupwényunyuâari bèepwiri, tà pwina é piétò [jii ê èpà]. Â go o Pwiduée kêe, â ée Pwi Naîô.»

⁸ Â napwa naa goo pàra tàpé, [âna rà o pwa wârimuru]:

Wà tàpé na [càra mu caa pwa ê pwina wâdé, goro
 pai] wâgotâra;
 Wà tèpa tàutâra na rà cèikî;
 Wà tèpa pwâ*;

21:4 Ésaïe 25.8, 35.10, 65.19; Auinapàpari 7.17   **21:5** 2 Korénito 5.17   **21:6** Ésaïe 55.1; Jérémie 2.13; Ioane 7.37; Auinapàpari 1.8,17, 22.17   **21:7** 2 Samuel 7.14; Psaume 89.27–28   **21:8** Mataio 25.41; Hébéru 10.38–39; Auinapàpari 20.15, 22.15   * **21:8** Càcaa popai tà tàpé na nûmarà na rà pitère dà Pwiduée, êco na rà tûu ma pwa na èpà na pàra pàara. Popai tà tàpé na rà naa càùrà naa goo wà Pwiduée, â rà wârapwiri, tia pwâadèrèè.

Wà tèpa miiri ê càrarà;
 Wà tèpa ipuu imudi;
 Wà tèpa ipòtàmwara;
 Wà tèpa pwa dooki;
 Wà tèpa pwamaina pâ duée imudi.

Wà diri tèpa âboro bèepwiri, âna o tûrà naa na nawià ânye, ma dà na tòo. Ba wàépwiri ê pwi béwailu kêra pwâra bà, [dàra gòiri awé].

Napô Iérusaléma na bwaa âmué

⁹ Gée na càué, â é me mariô wà pwi jè ârapàara tèpa 7 angela—tèpa wicèpwiri i tèpa 7 wâra jawé, na ia wâbé goro pâ tubatòina. Â é ina tôo pâ: «Gà me, ma go paari tâgà ê tô ilâri dopwa wâdâ *Pwi nari mutô.»

¹⁰ Â é popao naa na nyuâa†, naa gòrojaa maina, na gòri too. Â é paari tôo Iérusaléma, i napô pwicîri kà Pwiduée, na é gére boome gée napwéretòotù gée jaa Pwiduée. ¹¹ Â é pwâra goro ê muugère kà Pwiduée, pwacèwii ê atù na dau maina wâri wée, jè atù *jaspe*, na dau jajau ma pwéelaa. ¹²⁻¹³ Napwa naa goo pâ auba atù goo, âna dau maina ma gòri too. Â pwa 12 goropwârawâ goo. Ba âracié wâna auêgòdò tòotù; â âracié wâna auduu tòotù; â âracié wâporomarawâ; â âracié wâpwâragòrowâ. Â wii naa goo jèpa goropwârawâ ê jèpa neere tèpa 12 wâao *Isaraéla. Â pwa 12 angela na rà jèpa wéaa goo. ¹⁴ Â po 12 atù pàara i auba. Â jèe wii naa goo jèpa pàaé

21:10 Ézékiel 40.2 † **21:10** Â é popao naa na nyuâa—é, Â é popao ê Nyuâaê Pwicîri, â wà pwi angela âna é popao. **21:11** Ésaïe 60.1–2,19 **21:12-13** Ézékiel 48.30–35

bèepwiri, ê jèpa nee tèpa 12 *apostolo kà Pwi nari mutô.

Câmu kêra napô

¹⁵ Wà i pwi *angela, na bu gére pitùra, âna é cipa ê bàra watü mwani mii. Â é câmuri i napô, bau ê pâ goropwârâwâ, ma ê babé goo. ¹⁶ Â é côo pâ nye po ipaiwâ bwàti ê câmu goo ê pâ ârapàpé ére géé goro i napô. Â nye po ipaiwâ bwàti ê pai gòri, ma dooé, ma augòri goo. [Ûna é naanaimari ê câmu, âna nimaro kêe] âna po 12 000†. ¹⁷ Â é câmuri mwara ê babé atü, â ê câmu kêe, âna po 144 *coudée*§. (Ba wàèpwiri ê câmu na rà mu câmuri goo, wà tèpa âboro.)

¹⁸ Ê auba wâgoro babé, âna atü *jaspe*, na bwùucùru ma mii, [na dau maina wâri wèe]. Â ê napô, âna é mwani mii, na é po pwéelaa, ma pwâra. ¹⁹ Â pâ pàara auba, âna pwa goro pâ atü na maina, na tòpò naa gò, pâ na jèpapara atü na kîri na jèpa dau maina ê wâri wèe:

Pâbéaa—jaspe;
Bé 2—saphir;
Bé 3—calcédoine;
Bé 4—émeraude;

21:15 Ézékiel 40.3; Auinapàpari 11.1 † **21:16** 12 000—Câmu kêra pai picaatâa kà Pwiduée ma tèpa âboro kêe. 12 000 = 3 x 4 x 1 000. 3 = nimaro kà Pwiduée (Caa, Naîê, ma Nyuâaê Pwicîri); 4 = pâ 4 ére nord, sud, est, ouest; 1 000 = câmu kêra pâ âboro na wâru. Jèpwi mwara; 12 = jè câmu kà tèpa âboro kà Pwiduée. (Còo Auinapàpari 7.4–8.) § **21:17** Coudée—Gòobàra caapwi mètre. (Pai gòri wàra ê î pwi âboro, géé goro mangadaîê, tiagoro jipu kêra îê.) **21:18** Ésaïe 54.11–12

20 Bé 5—sardonyx;
 Bé 6—sardoine;
 Bé 7—chrysolithe;
 Bé 8—béryl;
 Bé 9—topaze;
 Bé 10—chrysoprase;
 Bé 11—hyacinthe;
 Bé 12—améthyste.

Â po dau jajau ma muugère pâ atü bèeni, â rà dau pwâra goro êdiri pâ âmu kêe.

21 Â i jèpa goropwârawâ na rà po 12, âna nye pwa goro caapwi perle. Â ê naigé na maina, wânabibiù kêra napô, âna pwa goro mwani mii, na dau pwéelaa ma dau pwâra.

Pwéelaa naawê muugère kà Pwiduée

22 Nye ticè wâra pwapwicîri cèna go còo naawê. Ba ru tâa wê, wà Pwiduée* na dau pwa pàtamee, ma i Pwi nari mutô. [Â o pwamainaru naa na-poromeeru.] 23 Â jèe ticèmururu naa goo, na ru èù naawê, ê tòotù ma parui. Ba jèe pwéelaa naawê ê muugère kà Pwiduée. Â wà i Pwi nari mutô, âna jèe pwi wâra ânye. 24 Â diri tèpa âboro, âna rà o wâro na pwéelaa kêe. Â wà tèpa ukai, âna rà o pa pàdarié diri pâ wâdé kàra. 25 Â o càcaa târi ê pâ goropwârawâ, ba nye ticè ne ma bàutê wê [â ticè a mura]. 26 Â pâ Ba gòropuu, âna rà cia naawê diri pâ neemururà ma wâdé kàra.

* 21:22 Ru tâa wê, wà Pwiduée... Grec: Ê wâra pwapwicîri kêe, âna wà Pwiduée... 21:23 Ésaïe 60.19–20; Auinapàpari 22.5 21:24 Ésaïe 60.3,5 21:25 Ésaïe 60.11

²⁷ O càcaa tò naawê cè jè muru na miiri. Â pwicîri mwara tà tèpa pwa pâ tûâ na miiri, ma tèpa pwâ. Â wâdé co, wàilà na wii ê neerà naa na tii kà Pwi nari mutô, ba Tii goro wâro.

22

Nairiwâ na é naa wâro

¹ Gée na càué, â wà i pwi *angela, âna é paari tîo ê nairiwâ, na é naa wâro. Â nye po dau pwéelaa awé. Â é itâa gée aranara ê autâa kà Pwiduée, ma *Pwi nari mutô, ² wâ nabibiu kêra naigé kêra i napô. Â é coo goo ê du jènere nairiwâ* i upwâra târa wâro†. Â é pitòpò pâ pwêe naa na 12 parui naa na caapwi naja. Â é dooé, âna wâi târa ê pâ Ba. ³ Â o càcaa pwa cowa cè tojii.

O tâa na i napô ê autâa kà Pwiduée ma Pwi nari mutô. Â rà o mwa piênawéna kà Pwiduée ma pipwamainaê wà tèpa âboro kêri kêe. ⁴ Â rà o picôorà ma wàé, â o wii na gaadaarà ê nee. ⁵ Â o câ mwa caa pwa cowa ê bàutê. Â o càcaa piâjimuru târa ê wâra ânye, bau i tòotù. Ba ée pwéelaa kêra wà Pwi Ukai Pwiduée. Â rà o pitûâ dâra gòiri awé.

Bénabwé popai

21:27 Ésaïe 52.1; Ézékiel 44.9; 1 Korénito 6.9–10   **22:1** Ézékiel 47.1

22:2 Genèse 2.9; Ézékiel 47.12; Joël 4.18; Zakarie 14.8   * **22:2** Ê du jènere nairiwâ—Caapwi upwâra. Munaa é itâa boome ni nabibiu kêe i nairiwâ. † **22:2** I upwâra târa wâro—é, Pâ upwâra târa wâro.   **22:4** Mataio 5.8; Auinapàpari 3.12   **22:5** Daniel 7.18,27; Auinapàpari 5.10, 20.6, 21.23,25

⁶ Gée na càùé, â é ina tôo wà i pwi angela, pâ: «Diri ê pâ muru na gà me gée aucôo ma tère, âna âjupâra ma *târù. Ba wà Pwi Ukai Pwiduée, âna é naa ê Nyuâaê Pwicîri kêe tà tèpa *péroféta, [ba na rà inapàpari ê popai kêe]. Â, na wàrapwiri, â é cùru pâ tèpa angela kêe, ma rà inapàpari tà tèpa âboro kîri kêe é pâ muru na o mwa tà tèepaa.»

É wâjué còwâ Iésu

⁷ É ina wà Iésu pâ: «Guwà còo! Go o tàpo tèepaa.»

[Â wâgo, Ioane, âna go ina pâ]‡: O cidòri nyuâa pwi âboro na é pitère dâra ê popai kà Pwiduée, na tâa na ê tii bèeni! Ba é paari ê pwina o tèepaa, târa ma rà pwacôoco wà tàpé na rà pûra.

⁸ Ûna go cau còo ma tère diri pâ muru bèepwiri, â go cigòboo ma tùu jùruo, ma pwamaina i pwi angela, na ia é paari tôo.

⁹ Â é ina tôo pâ: «Bwa! Gà cibwaa wàrapwiri. Ba go pwi bére wakè'gà, ma wà tèpa béegà, wà tèpa péroféta, ma wà diri tèpa âboro, na rà pitère dâra ê pâ popai na wâna ê tii bèeni. Â wâdé na gà pwamaina co Pwiduée!»

¹⁰ Â é ina tôo mwara pâ: «Gà cibwaa wéaari naa googà ê pâ popai, naa na tii bèeni, na é mara ina béaa wà Pwiduée. Ba popai târa pa-ipacôo wà tèpa âboro. Ba jèe wâmwünyabwe é tootù kêe, na é pacoo diri pwiri wà Pwiduée.

22:6 Auinapàpari 1.1   **22:7** Auinapàpari 1.3   ‡ **22:7** Munaa popai kà Ioane, êco na, pwiri gòobàra popai kà Iésu.   **22:8** Auinapàpari 19.10

11 «Êkaa na, wà pwina é pwa na èpà, ma muru na miiri, âna wâdé na é nye gòo goro pwa§. Â wà pwi âboro na é pipapwicîrié, ma tàrù è wâro kêe, âna wâdé na é ciburà pwa.»

Go pwi autapoo goo ma pwâadèrèè

12 É ina wà Iésu pâ: «Guwà còo, ba go o jèe tàpo tèepaa me. Â go naa wâri wèe târa jèpa âboro, wiâra è jèpa wakè kàra; [wiàna wâdé, é, èpà]. 13 Ba wâgo *Alpha* ma *Oméga*, na go tâa béaa, â go o mwa me. Â go pwi autapoo goo, ma pwi pwâadèrèè.»

14 Cidòri nyuâa tàpé na [rà wâdé na ara Pwiduée. Ba] rà jèe nuwa ârabwée kàra. Â o pwa tàrù kàra ma rà tò na è goropwârawâ târa i napô, ma uti è pwâra upwâra târa wâro. 15 O càra caa toome pâ akàna—tèpa pwâ, ma tèpa ipuu imudi, ma tèpa ipòtàmwara, ma tàpé na rà pwa dooki, ma tèpa ipwamaina pâ duée imudi! Wà tàpéebà, âna rà o cau tâa gòroigé diri.

16 É ina wà Iésu pâ: «Go jèe cùru paé dariwà pwi angela kôo, ba na é papaé è popai kôo, tà tèpa wâra pwapwicîri. Wâgo, âna go pwi gòobàra wà ukai *Davita; wâgo, âna go pwi îricò kaatàdaa, na go pame è tòotù.»

17 Â è Nyuâaê Pwicîri, ma wà tô Ilàri dopwa kà Pwi nari mutô, âna ru ina tée pâ: «Gà me!» Â wà

22:11 Daniel 12.10 § **22:11** Wâdé na é nye gòo goro pwa—Munaa é pitunamiri càurà wà pwi angela, ba na é tabatâci è pwâranümarà, ma rà pitòotéri è wâro kàra. **22:12** Ésaïe 40.10; Jérémie 17.10; Auinapàpari 2.23 **22:13** Ésaïe 44.6; Auinapàpari 1.8,17, 21.6 **22:14** Genèse 2.9, 3.22 **22:16** Nombres 24.17; Ésaïe 11.1,10; Roma 1.3; Auinapàpari 2.28, 5.5 **22:17** Ésaïe 55.1; Auinapàpari 21.6

pwi âboro na é tère pwiri, âna wâdé na é ina mwara pâ: «Gà me, [co Pwi Ukai]!» Â wà pwi âboro na nùmee dâra wâdo, â wâdé na é me, ma é wâdo é jawé târa wâro, ba nye ticè wâri wèe.

Cibwaa tòotéri êre popai bèeni

¹⁸ Wâgo Ioane, na go ina bwàti târa diri pâ âboro, na rà tère é pâ popai, naa na é tii bèeni, pâ: Ê popai bèeni, âna popai kà Pwiduée na inapàpari é pwina o tèepaa. Â gà ipwacôoco. [Gà cibwaa ébii é popai] ba wiàna gà naa gòobàra é pâ popai bèeni, â é nye naa gòobàra tâgà mwara wà Pwiduée é pâ bétubatòina na ina naa na é tii bèeni. ¹⁹ Â wiàna gà patâjii é jè popai géé na tii bèeni, â ée mwa patâjii jiigà é kâgà, géé goro é pwâra upwâra târa wâro, ma autâa'gà na napô na pwicîri, na wii naa na tii bèeni.

²⁰ Â [wà Iésu] wà Pwina é *paâjupâra é pâ muru bèepwiri, âna é ina pâ: «Ûu, go o jèe tàpo tèepaa.»

[Â wâgo Ioane, â go ina pâ]: Amen! Wâdé na wâra! Wâdé na gà me, co Pwi Ukai Iésu!

²¹ [Â wâguwà tèpa cèikî na guwà pûra é tii bèeni] wâdé na é cau *pwényunyuâariwà diri wà Pwiduée, goro é *pimeaari imudi kà wà Pwi Ukai Iésu!

Cidòri nyuâawà!

Tii Pwicīri: Âmu Aamwari naa na cî
New Testament in Paicî (NC:pri:Paicî)
Le Nouveau Testament à Paicî

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Paicî

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Paicî

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

94c5d202-9853-5b91-879f-4a3023457d58